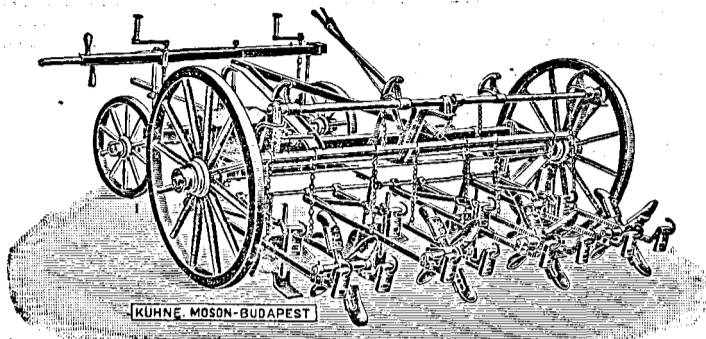

ERDÉLYI GAZDA

XL. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1908. Február 23.

8. SZÁM.

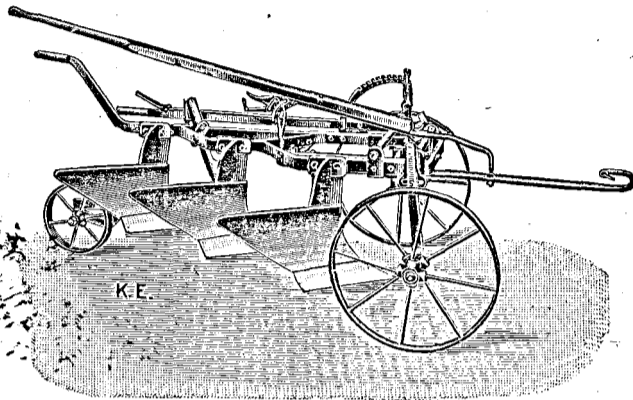
KÜHNE, MOSON-BUDAPEST

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági — gépgyárában — **Mosonban**

elismert gondos kivitelben készülnek: Egy- és többvasu acélekék. Rét- és szántóföld-boronák. Mélyítő- és porhanyító eszközök a tavaszi szántás helyettesítésére.

„Mosoni Drill“

sorvetőgépek.

Uj! „Económ“ műtrágyaszórók
Burgonyamivelő eszközök
Laass-féle répakapáló-gépek
Osborne-Aratógépek

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a.

Fiókraktárak: Temesvár és Debreczen.

1672

= Birtokeladás = = esetleg bérbeadás! =

Kolozsvártól 18 km. távolságra, országút mentén, tagosított 258 kat. hold kiterjedésű I-o birtok. Kitűnő belsősséggel ellátva az összes élő- és holt felszereléssel, takarmánnyal, valamint a tavaszi vetéshez kellő mennyiségű magművekkel együtt

eladó, vagy bérbe adó.

Akár eladás, vagy bérbeadás esetére azonnal átvehető. Bővebb felvilágosítást nyújt:

Sándor Ágoston, Unió-utca 2. Kolozsvár

2106

Törlesztő kölcsönök.

Az Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál
Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók földbirtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

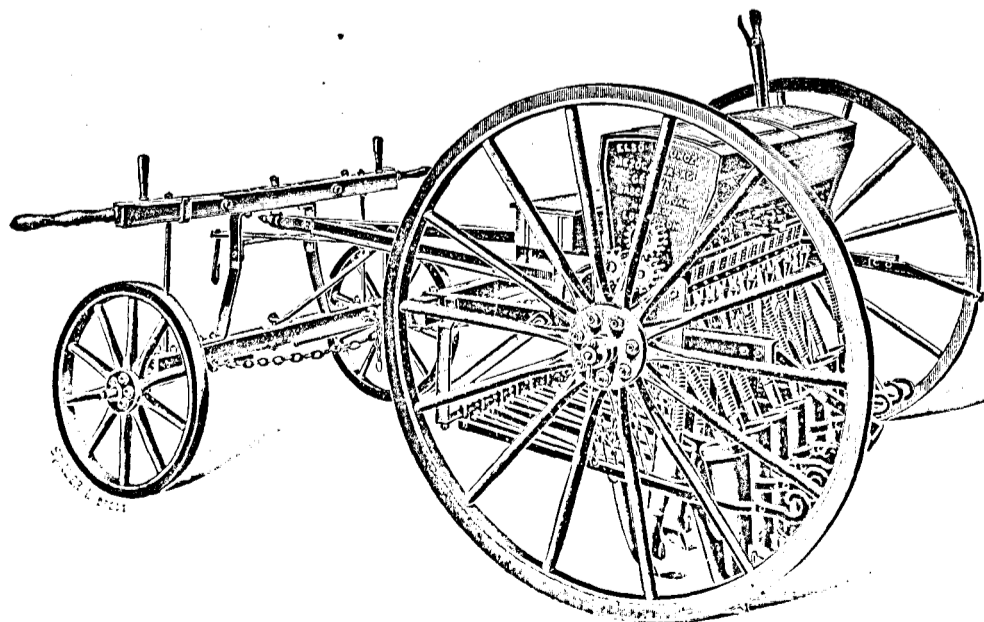
Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Erdélyi Gazda

Teljes 100-as évfolyam.

**Szabadalmazott
LOSONCZI DRILL**

a legjobb sorvetőgép!

Tolókerékrendszer

alsó- és felsővetésre.

Tessék leírást és ajánlatot kérni!

— Gazdáknak kedvező fizetési feltételek. —

Első

Losonczi Mezőgazdasági Gépgyár

Basch és Tarján mérnökök Losoncz.

2054

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
 Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Fiú és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

☛ Telefon-szám 567.

1008 ☛ Telefon szám 567.

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeget szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Kedvező alkalom! ☛ ☛ Huzás már október 5-én.

Az árfolyamok esése következtében csekély tökebefektetéssel

1 és fél millió korona

összegű fő- és melléknyereményekre játszhatik évi 3 huzásban, ha vesz nálunk egy

Hazai Takarékpénztári sorsjegyet

14 havi részletfizetésnél havi . . .	9.-	korona
16 " " " " " " " " " " " "	8.-	"
19 " " " " " " " " " " " "	7.-	"
23 " " " " " " " " " " " "	6.-	"
28 " " " " " " " " " " " "	5.-	"

lefizetése mellett, vagy pedig letétjegyre napi árfolyamon 20.- K foglaló ellenében tetszés

1007

Egy sorsjegyre több nyeremény is eshetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaságnál,
 Kolozsvárt, Mátyás király tér 7. szám alatt.

szerinti törlesztésre. Az első részlet, vagy a foglaló lefizetése után a sorsjegyek nyereményei a vevőt illetik.

Huzások:

február 5-én, összesen 420.000 K nyereménnyel,
 július 5-én, összesen 420.000 K nyereménnyel
 október 5-én, összesen 731.000 K nyereménnyel,

Pénzt nem veszítheti el, mert minden sorsjegy okvetlen nyer legalább 100.- K törlesztő összeget, mely esetben még egy nyereményjegyet is adnak 30.-40 K értékben, mely nyereményjegyet az 1976. évig valamennyi huzáson játszik.

Szőlő-oltványokat

szállít, fajtisztaságért jótállva legdusab választékban a már évek óta

1996 II elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep

tulajdonos: Caspari Frigyes.

Medgyes 130. sz. (Nagyküküllőmegye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó-, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhethet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár

Garvenswerke,

Wien, II., Handelsquai No. 130.

Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2080

Hirdetmény!

Alólírott szövetkezet telepén még a készlet tart mintegy 1 1/2 millió 150 különféle fajú legnemesebb **Bor és Csemege-szőlő** fajokból őszi szedésű, gondosan elvermelt, minden szőlőbetegségtől mentes a faj azonoságáért teljes szavatosság mellett ajánlja **sima szőlő vessző készletét**. Továbbá igen szép 2—3 éves duggyökérzetű gyümölcsfa oltványait, u. m.: Alma, Körte, Kajszin, Őszi-barack, Cseresznye, Megy, Szilva, Riglót, Birs ojtót Eper. — Eper, Ákác és Gleditia magoncokat. Különféle diszfákat mintegy 3000 drb. igen erős szépnövésű 3—4 méter magas Bignoniákat igen jutányos árért, virágzó cserjéket és virágzó felfutókat. Diót, remek szép növésű, homok talajon nevelt különféle fajú fenyőket a legjutányosabb árakért pontos kiszolgálás mellett ajánl a tavaszi idényre.

☛ Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk. ☛

Megrendelések az **Első Kecskeméti Szőlő és Gyümölcs-termelő Szövetkezet** címére intézendők **Kecskemétre**.

2066

Muraközi nőri fajlovak (hidegvérűek).

A t. cz. földbirtokosok, uradalmak és mezőgazdák szíves figyelmébe ajánlom magamat a valódi

muraközi nőri fajlovak,

u. m.: igás, anyakanczák, tenyészcsikók és apamének vételenél, melyet én az **első kézből** direkt a **paraszt tenyésztőtől** bárkinek igen szolid feltételek mellett segédkezem beszerezni. Elsőrendű referenciák. Vásárok jegyzé-

kével készséggel és **Hoffmann Lipót** lóvásárló ügynök, díjtalanul szolgálók. Csáktornya (Muraköz).

— Birtokosoktól és uradalmaktól számos elismerés. —

2096

LOKOMOBILOK, GŐZCSEPLŐGEPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGEPEK, TALAJMŪVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZÍVESEN KÜLDÜNK ÁRJEYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK BEGYÁRÁNK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A nagy problema. (-i)	93
A székelykeresztúri magyar-erdélyi bika-kiállítás alkalmából. <i>Ugron Zoltán.</i>	93
Magyar vagy nyugoti marha Erdélyben. <i>Koós Mihály.</i>	94
Burgonya- és répatrágyázási kísérletek. III. <i>Hoffmann N.</i>	96
Olcsobb zöldségtermelés. <i>Csérer Gyula.</i>	96
Kisebb szakközlemények:	
Oltóviasz készítés. — Mesterséges karó.	97
Irodalmi szemle:	
Mezőgazdák utmutatója. — A gyapjuminősítő intézet közleményei. — Növénytermelési kísérletek ismertetése.	97
Kormányintézkedések:	
Baromfitenyésztők kurzusa. — Törvényjavaslat a máv. beruházásairól. — Gümőkóros tehének kiirtása	97
Vegyes közlemények.	98
Hirdetések.	

A nagy problema.

E hónap végén megint összejönnek Székelykeresztúron hazarészünk azon jobbnévű állattenyésztői, akik hazánk ősi szarvasmarha fajtájának még hivei és kultiválói. A székelykeresztúri magyar fajta szarvasmarha-kiállítás és vásár minden évben alkalmas ad gazdáinknak a különféle fajták és tenyészirányok fölötti élénk és hasznos vitákra, eszmecserékre.

Hogy ez az eszmecsere az idén sem marad el, azt a két alábbi, szerkesztőségünkhöz egyszerre érkezett, cikkely is előre jelzi.

Itt adjuk a két érdekes közleményt.

*

A székelykeresztúri magyar-erdélyi bika-kiállítás alkalmából.

Irta: Ugron Zoltán.

A török háborúk alatt végtelen lepadt Magyarország lakosságának létszáma s a földnek majdnem semmi értéke sem volt.

Zavaros időkben egy jól szervezett csapat fegyveres cselédség instrukció számba ment olyan ember kezében, ki még egy napig védhető kerített helylyel is birt, míg anélkül semmi nagysága a birtoknak nem birt a megélhetésre garanciával.

A közbiztonság és biráskodás oly alapokon nyugodott, hogy hatalmas támasz nélkül semmi vagyon sem birt értékkel s innen volt az, hogy az ország vagyontalan népe ha földmivelésre adta magát, inkább ment jobbagynak a védettebb helyen fekvő országrészek silány földjére, hol a munkája gyümölcsét bizonyos nyugalommal élvezheti, mint az Alföld és Bánát Kanaánjára.

Gabonatermesztés csak ott járt haszonnal, hol a népesség megsűrűsödött, mert ebből kivételre a hajózható folyam mellék és az osztrák tartományokkal szomszédos területeken kívül gondolni sem lehetett.

Ahol volt is gabonafogyasztás, abból a hasznot nem a termelő huzta, hanem a tőkés, ki magtárral birt, mert az árhullámozás hihetetlen volt, úgy hogy bő évben raktározni lehetett, alig megfizetve a fuvarozási költséget. Ezen időkben a gazda bármily nagybirtokkal birt és bármennyire könnyen jutott a terméshez, oly nélkülözéseknek volt kitéve, mint szűk időben a fogyasztó oly kör-

zetben, hol a termés egy két évig megsemmisült.

Ily viszonyok közt csak a lábas jószág volt évről-évre biztos jövedelmet adó alap a gazdának, de annak aztán értéke épp a menő képességétől függött.

Az állatértékesítés nem alapult belső fogyasztáson, mert hisz azt ellátta az apró jószág és a mustra. Husz-harminc év előtt Budapesten kívül alig vágtak kinőtt, hizott marhát s valljuk meg az igazat, ma sem vágnak mást, mint javított mustrát, persze kissé más értelemben, mint 200 év előtt.

Állati termékeink fogyasztója az Örökös tartományok és azon tul volt, Augsburg és München mindig ismert nevek voltak a magyar nagytenyésztő az az inkább nagykereskedő előtt mint, ahol az árak régulálódnak, bár a kivitt az osztrákok végezték vagy a magyar vásáros góc-pontokról, de inkább Béctől, Linctől.

Bármennyire kívánatos volt, hogy a kiviteli állat sok hussal birjon, első szempontot mégis az képezett, míg a kivitel lábön történt, hogy sok száz sőt ezer kilométer hajtást megbirjon.

Ennek megfelelőleg is irányították a tenyészést, későn fejlődő, de edzett fajokat karolva fel minden ágban.

Ilyen állatok nyaralása semmibe sem került, kora tavasszal kilett hajtva és csak a hó lehullása után kötetett be, ahol egyáltalán istálózták de szerte az országba tekintet nélkül a klimára: divott a szabadban kitelelés.

Sok és jó legelő állott ez időben rendelkezésre, melynek más célokra való felhasználását az értékesítési viszonyok nem engedték s tekintettel arra, hogy ilyeneket 1—2 korona közt külön állón lehetett bérelni, nagyobb bérletben ingyen jutottak hozzá, így a bruttó bevétel alig csonkított meg kiadások által. Ebből sok kis és nagygazda és bérlő soká pénzelt és meg is vagyonosodott, nem egy olyannal szemben, ki az intenzivitás terén szárnypróbálgatásokat csinált.

Mindig voltak kísérletek az országban nagyobb igényű állatokat meghonosítani, leginkább oly nagybirtokosok részéről, kik mint katonák, huzamosabb időt töltöttek külföldön, de tudtommal egy import sem tarthatta magát, míg a vasutak kora el nem következett.

= Jobb és =
megbízhatóbb
= magvakat =
nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
33 év óta
Mauthner
Ödön
cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében
BUDAPESTEN
VII., Rottenbiller-u. 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.
Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

MAGYAR Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK MAGVAK

SZÖVETKEZETE legjobb beszerzési forrása.

1006

zett s így nem a haladást szolgálták, hanem a maradiságot, melynek nincs jobb talaja, mint az ujitások sikertelensége. Ezekben kivételt képez a Dunántul és más határon fekvő vármegyék, hol az értékesítés más viszonyok befolyása alatt állott s hol nem import által jutottak nyugati állathoz, hanem a hogy a viszonyok lassan átalakultak, beszűrődött.

Jó tudomást venni, hogy a XVIII. század telepeseinek nyugoti marháival mi lett?

Tolnában s Baranyában, tehát ott, ahol a nyugati marha százados határától alig egy két száz kilométerre voltak, átalakították keresztezés és extenziv tartással a magyar marha minden jó és rossz sajátosságát vétették föl velök, úgy hogy míg az idők változása ezen két vármegyét be nem vonta a modern értékesítési körzetbe már kész volt a svábnak színes magyar marhája s ez lett a bonyhádi ősi anyja. Igen ám, de ez a szerencsés alakulás csak azért történhet, mert az importőr svábok beköltözése és a viszonyoknak minden tekintetben nyugati állattartásra változása közt alig 100 év volt s mivel ők magok is állataikkal jöttek, ápolási nehézséggel nem kellett megküzdjenek.

Már a bánáti telepeknek extenziv értékesítése minden nyugoti szarvasmarha importját megsemmisítette.

Teljesen hatástalanok voltak a bányászok importjai, kik szorványosan jöttek és mint ők, úgy marhájok elmagyarosodott. Legfeljebb egy színárnyalatban leljük fel némi nyomait egy-két szomszédos községre kiterjedőleg.

Az eddigieket összefoglalva, kimondom, hogy csak az az import bír értékkel, melyet az értékesítési viszonyok alakulása indokol.

Azok a viszonyok, melyek a magyar-erdélyi marhától azt kívánták, hogy több száz sőt ezer kilométer távoli piacra hajtható legyen, megszűntek. Elismerem, sőt magam állítom, hogy a 80—90-es években a magyar-erdélyi marhából káros tultermelés állott be, melyen segíteni kellett, mert az abszurdum volt, hogy oly vidékeket, melyek az igás marhát vásárolták, potom 200—300 forintért láttunk el prima pár ökörrrel s a három évre menendő párját 100—150 forintért vesztegettük. Meg kellett a magyar-erdélyi marha hivatott tenyésztőjének attól a konkurenciától, melyet jó tej és hus, hizott borju értékesítésre alkalmas birtokokon lévőkn csináltak, szabadulni.

Ezen azonban már túl vagyunk mert dacára, hogy a motor- és ló-munka terjed, az igás állat ára feltartózatlanul halad fölfelé. Ez természetes, mert a magyar-erdélyi jármás ökör szükséglet előfeltétele a birtok és közlekedési viszonyokban van, sok más egyéb mellék dolog mellett. Ezeknek megváltozása egy-két század, de nem belátható időn belül eshetik meg.

Az igás állat nem kell teljesen azonos legyen azzal, mely lábán ment Münchenbe s mert az az edzettség nem kívántatik, de a modern ekéhez meg a nagyobb súly előnyös. Át kell a magyar-erdélyi marhát alakítani ehhez képest, mi teljesen megfelel annak, hogy nevelése haszonhajtó legyen.

Mint hogy az edzettség rovására enged-

hetünk valamit, ezt arra kell felhasználni, hogy tenyészidejét megrövidítsük.

Az ugynevezett szilaj gulyák ideje lejárt, legfeljebb a dél vidéken van némi jogsultsága, hol legeltetésének kilenc hónapig van tere s ha három óra félszer alá szorul kukorica szárira a jószág, legfeljebb stagnál, de vissza nem megy. Egyébképpen magyar marhára is kell alkalmazni ma már azt az elvet, hogy úgy kell táplálni és elhelyezni, hogy az állat születésétől fogva előre menjen, ha mérsékeltlen is.

Ez természetesen drágább, mint a régi-módi tartás, de csak látszólagosan, mert míg akkor 6—7 év kellett a teljes kifejléshez, így 4—5 év alatt érjük el és páronként 1½—2½ mázsával nehezebb állathoz jutunk. Ez azonban ép oly jól bírja a magyar gazdasági rendszer speciálitását a sok kilométerre való gázdálkodást és a lágy, majd göröngyös utakat és a forró napot. Az így átalakítás alatt lévő gulyában változtatni kell az apa- és anyaállatok kiválasztási rendszerén, valamint azok felnevelésén is.

A kiválasztásnál nem lehet egyedül mérvadó a him és gulya jelleg, szín és szarv, mert ha erre tulságos súlyt fektetünk, elhanyagolódik a far, hát és láb, de ezek mind egyikeből kell némi áldozatot hozni a korafejlődés javára. Tapasztalatom, hogy a szűk far, mely majdnem jelleg a gulya marhánál, épp a fej, pup sőt némileg a lebernyeg kárára egyenlíthető ki, míg a sötét szín és koromfekete bőrből kell áldozni a kora fejlődésnek. Ha a téli sanyargatás elmarad s helyette egyenletes táplálás lesz bevezetve, azaz az edzettségből csak minimálisan veszítünk, mi azonban nem teszi azt, hogy kora tavasztól késő őszig állatainkat szabadba ne tartsuk s ez időszakok zordonságát s a forró nyár hevét semmiesetre sem szabad istállózással kiparizoznunk, mert hisz ezen állatok ha használatba jönnek, mind ezt el kell hogy szenvedjék.

Táplálásnál sem szabad bele esni abba a hibába, hogy hizlaljunk, mert hisz nem hus marhát nevelünk, de azt sem szabad elkövetni, hogy elfeledve a multat, mikor a gulyák a bő legelő folytán hizva érték meg a junius végét, azok a perzselt legelők koplalására raktárt birtak, a jelen megszűkösödött legelő mellett soványan tegyük ki két-három hónapi silány és szűk legelőnek. A magyar-erdélyi-marhánál, minthogy számítás alapján vontuk el előle a legelőket szántási célokra, most már nem szabad eldobni a ceruzát.

Javára kell irni azt, hogy silányabb istállókka is megelégszik mint a nyugoti marha mi abból következik, hogy két három-hónappal tölt kevesebbet benne s így egészségére kevésbé hathat, de még e rövid idő alatt az istálón sem ebedhet el.

Kitűnően használja ki mozgékonyágánál fogva a tarló legelőt, úgy forró nyárban, mint már félig hóval boritva s így oly értékeket ment meg, mik kényesebb fajnál veszendőbe mennek.

A modern gazdaság tarló hántást követel, igen, de a ki azt egészbe véve keresztül viszi oly ritka Magyarországon, mint a fehér holló. Ez még sokáig nem fog változni, s addig az extenziv állattenyésztésnek létjoga van.

Ezt is a ceruza mondja, de mond ez egyebet is.

Ha kis legelőmön van egy aránylag nagy gulyám, az azon elég jól él junius végéig, mi sem akadályoz abban, hogy annak közelében néhány hold csalamédét vessünk egy prima jó folton s azt félszer alatt esténként adjuk nekik. Ép úgy nem nagy dolog korán lekerült zabos-bükköny, repce, len stb. helyére rozsos őszi borsót, vagy bükkönnyt vetni, sőt későbbi tarlókra mustárt, muhart vagy repcét, mely időről-időre mint a gulya póttakarmánya szerepeljen, ha a tarlók elfogytak, vagy az eke elvonta előle. Jöhet szűk év mikor lóherés vagy lucernásainkból kell áldozni e célra, de ezt kiegyenlíti az, mikor a neki vetettre sincs szükség és azt konzerválhatjuk el télire.

Ujabbán sok szó esik a kukoricaszár-tépőkről, igen ám, de a gép munkája sem olcsó s a mellett még töméntelen kézi erőt is von maga után, míg egy farkasétvágyu fiatal fogu heverő magyar erdélyi gulya ezt ingyen végzi.

Jönnek aztán a teljesen szűk évek, mint extenziv klimánk kifolyása s ekkor kis megcsökkenés árán majd semmivel birunk teletetni magyar-erdélyi gulyát, míg kényesebb nyugotit el kell kotyavetyélnünk, ha nem akarunk neki 7—10 koronás szénát vagy 12—14 koronás korpát venni, mi nem hogy heverő, de még tejelő marhánál sem fizeti ki magát.

Én telettettem gulyát kukorica-csutkán, tölgy-levelen és rosszul zombolyázott répa, murok és káposzta levelen vegyest krumpliszárral és lehullott falevével, hozzá darabonként egy liter kukorica-darát adva s megtaláltam számításom, ép úgy mint megboldogult Vásárhelyi László barátom ki egy nyáron karámban tartotta gulyáját olcsó melásson és polyván, legelőjét meg kaszáltatta.

Ilyen változatok mellett hasznot hajtóvá átalakítani az magyar-erdélyi marhát törekedett a székelyföldnek és általában Erdélynek az a része, mely produktumait a székelykereszturi bikavásárra állítja minden év február utolsó és márczius első napján.

Távoli országrészek vevői keresik fel e piacot annak a hirnévnek megfelelőleg, melyet Sperker a maga és követői állatainak szerzett túl a praktikus gazdák határán és az irodalomban és tudományban.

Ez év ép elsőrangú felállítás ígér, mint néhány tenyésztőnél meggyőződtem.

*

Magyar vagy nyugoti marha Erdélyben.

Irla: **Koós Mihály.**

Erről a kérdésről igen sokszor volt szó úgy az „Erdélyi Gazda“, mint más gazdasági és nem gazdasági lapok hasábjain. Többnyire két szempontból láttam a kérdést fejtegetve: 1. amaz összehasonlítás szempontjából, hogy melyik fajta értékesebb és melyik tenyésztése előnyösebb; 2. az állattenyésztési politika szempontjából, hogy helyes-e az a társadalmi és kormányzati befolyás, amit az erdélyi részek szarvasmarha tenyésztésének kialakulására gyakorolunk.

A különböző fajták értékének szembeállítására nem bir sok gyakorlati jelentőséggel. Nem mintha felesleges volna tudnunk, melyik fajta képviseli a legtöbb gazdasági előnyöket, de mert a gazdasági élet nem mindig a megállapított legjobb elvek után igazodik. Nem

is teheti, mert az összes gazdasági ágak között a mezőgazdaság az, amelynek a gazdasági elvek alkalmazásában legtöbb megváltozhatatlan körülménnyel kell számolnia. Nem azért hódított teret Erdélyben a pinzgau, mintha annak az erdélyi magyar fajta feletti fölénye valamely társadalmi vagy hivatali forum által előzőleg megállapított volna, vagy legalább is nem e megállapítás adta e fajta elterjedésének a legnagyobb lökést és hiába állapítjuk meg bármily meggyőzően az erdélyi magyar marha megbecsülhetetlen értékét, hiába hangsúlyozzuk bármily gyakorta azt a rendkívül fontos szerepet, amit e marha fajta tenyésztésének az ország mezőgazdaságában még beláthatatlan ideig be kell töltenie, mindez nem fogja többé az erdélyi magyar marha tenyésztését visszaállítani.

Sokkal fontosabb tehát a kérdésnek ama másik, gyakorlati szempontból való tárgyalása, helyesen számolunk-e az adott viszonyokkal, helyesen fogjuk-e fel a gazdasági fejlődés természetes irányát és követelményeit és ezekhez képest helyes-e az állattenyésztési politika, amit az erdélyi résznek szarvasmarha tenyésztésének irányításában gyakorolunk. Tisztában kell lennünk ezekkel, mert különösen nálunk, ahol jóformán minden gazdasági kezdeményezés, tehát a szarvasmarha tenyésztés ilyen vagy amolyan irányban való kifejlődése is, erősen az állam segítségére támaszkodik, a kormányzat beavatkozásának, a kormányzat részéről követett állattenyésztési politikának a tenyésztés irányítására meglehetősen befolyása van.

Csakhogy eme gyakorlati szempontból rendszerint egyoldalú tárgyalásban részesül a dolog. Az erdélyi részekben kifejtett állattenyésztési politika bírálatával azok foglalkoznak leggyakrabban, akik az erdélyi magyar marha tenyésztésének feltétlen hívei s már eleve károsnak tartanak és bizonyos ideges nyugtalansággal tárgyalnak minden fel fogást, ami Erdélyben más fajták tenyésztésének jogosultságát is elismeri. Emez ideges nyugtalanság pedig majdnem kizárja, hogy egészen tárgyilagos elbírálásban részesüljön az Erdélyben követett állattenyésztési politika, sőt a nem egészen tárgyilagos bírálat a gazdasági életre befolyást gyakorló kormányzati intézmények és az erdélyi gazdasági élet közötti összhangot is megzavarja, ok nélküli ellentéteket idéz fel a gazdasági élet ama tényezői között, amelyeknek pedig egymást megértve és támogatva kellene a gazdasági fejlődést irányítaniok.

Abban van a hiba és abban van a legnagyobb tévedés, hogy az erdélyi magyar marha hívei e fajta térvesztéséért és a nyugoti marha térfoglalásáért állattenyésztési politikánkat és állattenyésztési intézményeinket teszik felelőssé. Igyekszem kimutatni, mennyire téves ez a feltevés. Tudnunk kell mindenekelőtt, hogy Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, ki rövid és számot alig tevő megszokással több mint tíz éve kezében tartja a földmivelésügyi kormányzatot s ki rendkívül sokat tett éppen az erdélyi szarvasmarha tenyésztés érdekében, nem valamelyes idegen kulturhatásokból, hanem a magyar földről, a magyar földön kibontakozó gazdasági fejlődés természetes szükségleteiből meríti kormányzati intézkedéseit, ő tehát és az

ő kormányzata vagy annak az állattenyésztésre befolyást gyakorló intézményei nem lehetnek az erdélyi és a magyarországi gazdálkodási viszonyokkal olyan szervesen összeforrott erdélyi magyar marha tenyésztésének ellenségei. És — ámbár elismerem és fennebb hangsúlyoztam, hogy minálunk aránylag nagy befolyása van a kormányzatnak a köztenyésztésre — tudnunk kell azt is, hogy olyan hatás, mi az állattenyésztés irányzatának olyan radikális megváltoztatását eredményezi, amelyet éppen Erdélyben tapasztalhatunk, tisztán kormányzati intézkedésekkel el sem érhető. Ennélfogva ez intézkedések hatásának tulbecsülése volna annak a feltevése, hogy az erdélyi szarvasmarha tenyésztés átalakulása, főként pedig az erdélyi magyar fajta tenyésztésének visszaesése kormányzati intézkedések hatásának köszönhető. Nem érintem most a kérdésnek azt az oldalát, helyes vagy helytelen-e az Erdély állattenyésztésében jelentkező átalakulás. Tisztán csak azt akarom megállapítani, hogy ez átalakulásban van ugyan az állattenyésztési politikának szerepe és pedig igen fontos szerepe, de nem ott és nem oly irányban tölti be e politika azt a szerepet, a mint azt egyoldalú szempontból néző bírálói feltételezik. A dolog úgy áll, hogy ugyszólván minden egyébnek, a tagosításoknak, a legelők felosztásának, az egész gazdálkodási rendszer átalakulásának és a gazdálkodásból minél gyorsabban, minél több jövedelem produkálására irányuló törekvésnek, sőt kényszernek sokkal több része van abban, hogy a mind ezeknek első tekintetre megfelelőbb, gyors fejlődésű, jobb tejelésű, tehát gyorsabban és közvetlenebbül jövedelmező pinzgau fajta Erdély igen sok vidékén olyan könnyű szerrel s olyan rövid idő alatt meghonosult s hogy egyáltalán a nyugati fajták tenyésztésével szemben olyan általános figyelem mutatkozik. Nem kell ez igyekezet felkeltéséhez kormányzati beavatkozás. Terjed az önmagától. Még ha nem is pinzgau, vagy valamely más elismert fajtahoz tartozó, csak tarka marha legyen. A szomszédos már nyugoti fajtát tenyésztő vidékekről mind több és több tehén megy át a magyar vidékre, úgy hogy egy időn túl ott is elveszti a köztenyésztés erdélyi magyar jellegét. Egyelőre még nem átalakul, csak eltarkul és elkorcisosul ott a köztenyésztés. A szabályrendelet még érvényben van, mely a magyar bika tartását rendeli, de a tehének nagy része már nem magyar, a magyar bika tarka tehént fedez, vagy előtérbe lép a zug tarka bikák használata. Ki nem látja ezt? és lehet-e ezt a szinte lázas törekvést elfojtani? És hogyha nem lehet, nem-e számolnunk kell azzal, mint egyáltalán az adott viszonyokkal s állattenyésztési politikánkat nem-e a szerint kell irányítanunk?

És itt, ezen a ponton lép közbe ez a politika, itt kezd érvényesülni az a hatás, a mit kormányzati intézkedésekkel ki lehet, sőt ki kell fejtenünk. Nagyon jól tudjuk, hogy a megindult átalakulást és fejlődést lehet irányítani, de nem elfojtani. Lehet-e tehát ily állapottal szemben más eljárást követnünk, mint helyes irányba terelni a már megindult átalakulási irányzatot? Erre törekszenek a földmivelésügyi kormányzat összes e téren illetékes intézményei. Ezt célozza a megfelelő fajtájú, tenyésztésre alkalmas, jelleget adó

bikák beszerzéséről való gondoskodás. Ezt célozzák a részben itthon, részben külföldön beszerzett tenyésztőhenek és üszők ily helyeken való tömeges kiosztásai, hogy minél rövidebbet tartson a korcsokat nevelő átmeneti állapot s minél hamarabb kialakuljon a tenyésztés jellege. Helyes-e ez? sőt nem-e kötelesség ily módon közbelépni? Vagy az fogja-e a magyar fajta tenyésztésének térvesztését megakasztani, ha kellő irányítás és beavatkozás nélkül történik az átalakulás a mi közben a nyugoti fajták rendszertelen beszivárgása folytán rendre elkorcisosul éppen a magyar vidékek, a székelyföld tenyész jellege, a mely vidéket a nyugoti fajta ez ideig még meg nem hódított?

De ugyanez a kormányzati gondoskodás történik a magyar fajta érdekében is olyan helyeken, a hol azt még fenntartani lehet. Sőt mondhatom, ennyire mint most, soha sem voltak ellátva e községek Erdély legjobb tenyésztőtől szerzett kiváló magyar bikákkal és a köztenyésztés számára soha sem vásároltatott és osztatott ki oly mennyiségű erdélyi magyar üsző és tenyésztőhen, a mint azt lehetővé tette éppen Darányi székely akciója.

Nem tudom eljutottam-e, de annak a megállapítására akartam eljutni mindezekkel, hogy Erdélyben a nyugoti fajták elterjedésére és az eredetileg itt honos erdélyi magyar fajta térvesztésére nem az itt követett állattenyésztési politika, hanem ennél sokkal hatalmasabb rugók, sokkal mélyrehatóbb okok voltak döntő befolyással. Az itt most végbemenő tenyésztési átalakulás annyira magától jövő és egyúttal olyan erőszakos, hogy a kormányzati intézkedéseknek nincs más szerepe, mint a nyugoti fajták tenyésztése iránt nyilvánuló törekvést céltudatosan irányítani, ott pedig, a hol még megtartható, az erdélyi magyar marha tenyésztését minden erővel megtartani és lehetőleg megjavítani.

A magunk részéről — ma már — nem sok kommentárt fűzhetünk a fenti érdekes fejtegetésekhez.

Véleményünket régen és sokszor megírtuk és elmondottuk. Ma is az az álláspontunk, hogy a három évtized előtt elkezdett és körülbelül két évtized előtt tetőpontot ért nyugati import — végzetes hiba volt, amit ma már visszacsinálni nem lehet.

Annak sincs értelme, hogy most már — bevégezett tények után — rekrimináljunk, hogy elmúlt időket, letűnt ambíciókat, elköltözött vezéreket idézzünk és vádoljunk, hogy százszor kifejtett és meg nem cáfolt okainkat újra sorakoztassuk, hogy bizonyígtassuk a meglevő alapon való okszerű fejlesztésnek sokféle előnyeit: a kapkodó és kész eredményeket ész nélkül átvenni szerető kényelmes és könnyű új irányok felett!

Sok igaza van Koós Mihálynak abban, hogy a jelen feladata nem lehet más, mint a már feltartóztathatatlan tarkázás helyes irányítása és a még meglevő hazai fajta állomány megmentése.

Ha ő ezt a kettős célt úgy fogja szolgálni, hogy annak folyamán a folyton növekedő aggodalmak idővel enyhülést leljenek — mindnyájunk elismerésére számíthat.

Burgonya- és répatrágyázási kísérletek.

III.

100 kg. takarmánycékla 1 Márkával számitattott, a répasaláta nem jött számitásba.

Egyes kísérletek a káliumnak a két legfontosabb kálitrágyában való hatásával és a takarmánycéklának nyújtandó kálium mennyiségével foglalkoznak. Legyen szabad, hogy e kísérleteket felölelő táblázatok által az olvasónak rövid áttekintést nyújthassunk.

1. Berissi, bergi polgármesternek 1906. évi fehér céklán végzett kísérletei. Talaj: közepes agyag. Elővetemény: lucerna.

A kísérlet eredménye a 10. táblázaton.

2. Gehrig, zeiskami kisgazda fehércéklán végzett 1906. kísérletei.

Könnyű talaj. Tekintettel a kései, elégtelen istállótrágyázásra, az összes parcellák alaptrágyázásul hektáronként 200 kg. ammóniát és 164,4 kg 18%-os szuperfoszfátot nyertek.

A kísérlet eredménye a 11. táblázaton.

3. Schnell, lingenfeldi kisgazda 1906. évi fehércékla trágyázási kísérletei. Az összes parcellák istállótrágyát és hektáronként 180 kg. ammóniát és 100 kg. Thomassalakat nyertek. Talaj: közepes agyag.

A kísérlet eredménye a 12. táblázaton.

4. Gehrig kisgazda, Zeiskam (Pfalz) 1907. évi fehércékla trágyázási kísérletei. Elővetemény zab, majd borsó és bükköny a zöldtrágyázásra, télen könnyű istállótrágyázás és minden parcella hektáronként 150 kg. ammóniát és 300 kg. szuperfoszfátot nyert. Talaj: közepes agyag.

A kísérlet eredménye a 13. táblázaton.

Persohn, Hatzenbühl lakosnak egy további kísérlete nem sikerült, mivel a csirarothadás pusztítólag lépett fel.

A közölt fehércékla trágyázási kísérletek hektáronkénti 1200 kg. kaint-trágyázással mutatták fel a legtöbb eredményt. Egyetlen kivétellel hozott a kaint magasabb termést, mint a 40%-os kálisó. Ha a talaj könnyűségét tekintetbe vesszük, még akkor is a fehércékla trágyázásánál nagyobb jelentőséggel bír a kaint, mint a 40%-os kálisó.

E kísérletek kivétel nélkül azt bizonyítják, hogy mennyire gazdaságos a takarmánycékla termelésénél a kálitrágyázás az istállótrágyázás mellett.

(Vége.)

Hoffmann M.

Olcsóbb zöldségtermelés.

A jó egy pár év óta tartó általános drágaságban mindjobban előtérbe jut az a feltevés, hogy ha már az ipari cikkeknel nem, de legalább a fogyasztásra szánt élelmi cikkek termelésénél oly irányzat jusson felszínre, mely ha nem is egészen, de legalább részben csökkentse, enyhítse a túlszigázott drágaságot. És méltán; mert éppen az élelmicikkek azok, amelyeket még a legszegényebb háztartás sem nélkülözhet és amelyek a jó közegészségügyi állapotnak az alapjai, mert rossz, vagy hiányos élelmezés, rossz közegészségi állapotot tetemthet.

Az élelmezési cikkek között nem utolsó helyen áll a zöldségféle, főképen mostanában figyelemre méltó jelenség az, hogy minél jobban emelkedik a húsféle ára, annál inkább

10. Táblázat.

Egy hektár trágyázása	1 hektár termése kg	A trágyázatlanon felüli termés-hozam kg	A tultermés pénzértéke Márka	Trágyázási költségek Márka	Trágyázással elért nyereség Márka
1. Trágyázatlan	53750	—	—	—	—
2. 1200 kg. kaint 200 kg. ammoniák 137 kg. superfoszfát	85833	32083	320,83	107,00	213,83
3. 200 kg. ammoniák 137 kg. superfoszfát	59167	5417	54,17	68,60	Veszteség 14,43
4. 375 kg. 40%-os kálisó 200 kg. ammoniák 137 kg. superfoszfát	75833	22083	220,83	106,50	Nyereség 114,33
5. 1200 kg. kaint 200 kg. superfoszfát	88333	34583	345,83	97,40	248,43
6. 250 kg. 40%-os kálisó 200 kg. ammoniák	66250	12500	125,00	96,50	28,50
7. 1200 kg. kaint 137 kg. superfoszfát	74167	20417	204,17	48,00	156,17
8. 250 kg. 43%-os kálisó 137 kg. superfoszfát	64167	10417	104,17	42,70	61,47

11. Táblázat.

Egy hektár trágyázása.	1 hektár termése kg	A tultermés pénzértéke Márka	Trágyázási költségek Márka	Nyereség a trágyázási költségek levonásával Márka	Jegyzet
1. 1000 kg. kaint	78000	780	32,00	748,00	
2. 312,5 kg. 40%-os kálisó	68000	680	31,25	649,75	
3. 1200 kg. kaint	82000	820	38,40	781,60	
4. 375 kg. 40%-os kálisó	76000	760	37,50	722,50	
5. 1440 kg. kaint	72000	720	46,08	673,92	
6. 450 kg. 40%-os kálisó	66200	662	45,00	617,00	

12. Táblázat.

Egy hektár trágyázása	1 hektár termése kg.	A tultermés pénzértéke Márka	Trágyázási költségek Márka	Nyereség a trágyázási költségek levonásával Márka	Jegyzet
1. 1000 kg. kaint	59040	590,40	32,00	558,40	
2. 1200 kg. kaint	65504	655,04	38,40	616,40	
3. 1440 kg. kaint	62080	620,80	46,08	574,72	

13. Táblázat.

Egy hektár trágyázása	1 hektár termése kg	A tultermés pénzértéke Márka	Trágyázási költségek Márka	Nyereség a trágyázási költségek levonásával Márka	A termés-töblet pénzértéke a kálium nélkülivel szemben Márka
1. Kálium nélkül	53824	538,24	—	538,24	—
2. 1000 kg. kaint	60227	602,27	32,00	570,27	Nyereség 32,03
3. 312,5 kg. 40%-os kálisó	64447	644,47	31,25	613,22	78,98
4. 1200 kg. kaint	66926	669,26	38,40	630,86	92,62
5. 375 kg. 40%-os kálisó	63456	634,56	37,50	597,06	58,82
6. 1400 kg. kaint	58781	587,81	44,80	543,01	4,77
7. 437,5 kg. 40%-os kálisó	51345	513,45	43,75	469,70	Veszteség 68,54

fordul a fogyasztó érdeklődése a zöldségtermények felé annál is inkább, mert napról-napra bebizonyosodik az a régi igazság, hogy a zöldségféle tápláló értéke nem sokkal marad hátrább a húsféle tápláló értékénél. Olcsóság tekintetében pedig felette áll a zöldségféle a húsféleknél s így a szűkösebb anyagi viszonyok között lévő háztartás is megszerezheti mindennapi szükségletét olyan táplálékból, mely az emberi erőt és egészséget fentartja.

Mindazonáltal, ha közelebbről vizsgáljuk a zöldségtermények piaci áralakulásait, árhullámzását látni fogjuk, hogy azok árai igen sokszor nem állanak arányban azoknak tulaj-

donképpeni értékével. Vannak időszakok, amikor a zöldségtermény belértékéhez mérten annak ára túl magas, drága, ami amellel bizonyít, hogy egyrészt még kevés zöldség termeltek, másrészt, hogy hazai zöldségtermelésünk még nem egészen fejlett, még nem egészen általános, csak helyi-vel-közzel van némileg kifejlődve, bár az irányadó tényezők már jó idő óta arra törekednek, hogy ne legyen a zöldségtermelés egyes községek, vagy pláne egyes emberek monopoliuma, hanem legyen az általános, hogy minden kertgazda a saját terményét fogyaszthassa s hogy a nagy fogyasztó, a város lakosai jó, egészséges és olcsó zöldségterményhez jusson, mert

ha általánossá válik a zöldségtermelés, akkor nagyobb a kínálat, s nem olyan nagy az ár hullámzása sem. A tapasztalás azt mutatja, hogy a város lakóinak még mindig drágán kell megvenni napjainkban a zöldséget a piacon, főképen a téli és tavaszi időszakokban, amikor aránylag kevesebb a hozatal s így teljesen a piaci kereskedő önkénye állapítja meg a termények árait. Jóllehet, hogy vannak évek, amikor a mostoha időjárás, rovarkár, vagy valamely betegség akadályozza a zöldség rendes fejlődését, amikor érthető okból drágul az ilyen termény, de hogy normális években is magas áron legyen kénytelen venni a fogyasztó a zöldséget, az csak tisztán annak tulajdonítható, hogy aránylag még mindig kevés a termelő és nincs konkurencia.

Téves az a felfogás, mintha a zöldségtermelés nem hajtana jövedelmet, mint a saját céljainkra a házi kertben termelt zöldségen tetemes összeget takaríthatunk meg, azonképen a külterületen, nagyban, eladásra való termelés is elég hasznosított még akkor is, ha bő a termés és olcsók az árak, mert a nagyobb elemi károsodást kivéve, a termelési tényezők helyes alkalmazása mellett a jó eredmény és haszon nem maradhat el, ha pedig ennek ellenkezője állna, akkor a bolgár termelők nem fizethetnének olyan magas bérösszegeket és nem boldogulhatna úgy, a mint boldogul szemünk láttára.

A bolgár kertészekről, helyesebben zöldségtermelő földművesekről szólva, téves az a nézet is, hogy csak ezek tudnak zöldséget nagyban és haszonnal termelni; helyi-vel-közzel példák mutatják, hogy tud a magyar földműves is ha — akar, Kecskemét, Makó, Szeged, Eger, Ujvidék, stb. elég példa rá!

Igaz, a zöldségtermelés dologgal, sok dologgal, fáradsággal jár, egész éven át úgy szólván nincs megállás és ez éppen a baj még igen sok vidéken, hogy a köznép, tisztelet a ritka kivételnek — ha learatta buzáját, tengerijét, nem igen törődik tovább jószágával, ácsorgással, dologtalansággal tölti idejét. A mezőgazdaság keretébe alig van olyan növény, amely annyi sok munkát kívánna, mint a zöldség, de ugyancsak alig van olyan, amelyet oly sokféleképen lehetne felhasználni s minden időben jól, haszonnal értékesíteni, mint a konyhakerti terményeket s így ismét van aztán az a jelenség is, hogy a zöldségben túltermelés nem lehet.

Vannak már példáink arra nézve, hogy ott ahol bőséges a termés eredménye, szövetkezve értékesítik a zöldséget; de hiszen a termés előállítására is szövetkezeti uton történik a bolgár termelőknél, ahol minden egyes munkás egyuttal szövetkezeti tag is. Ha tehát a magyar köznépben meglenne a jó akarat, a szorgalom s egy kis vállalkozási merészség bizonyára nem kellene példát venni bevándorolt bolgároktól arra nézve, hogy miképpen lehet 120 koronás földhaszonbérletek mellett, még egy másik 120 koronát tisztán megkeresni: ez a legkevesebb haszon, de hogy többet is lehet keresni, az több mint bizonyos.

Sok szó esik különben mostanában arról, hogy miképpen lehetne a bolgár rendszerű zöldségtermelést a magyar köznéppel megkedveltetni oly annyira, hogy az idővel általánossá válna. Nem mondunk újat, ha azt állítjuk, hogy ez a dolog kissé nehezen fog menni,

főképen azért, mert éppen a köznépek az a rétege, amely rá van utalva a jobb keresetre anyagiak hián nem tud még bele se fogni a vállalkozásba. Segítség kell itt: de nem annak a néposztálynak, amely már most is talpon áll a maga emberségéből, hanem annak, amely rá van utalva arra, hogy munkát keresni elmenjen a hetedik vármegyébe is.

A segítség azonban ne az államtól jöjjen, annak ugyanis már tulsok oldalán veszik igénybe a támogatását; segítse a zöldségtermelőt a fogyasztó! Nyilván való, hogy a legnagyobb fogyasztó a város lakossága, tehát csak ennek lehet érdeke az, hogy jó és olcsó zöldséghez jusson. Elsősorban a városnak, mint erkölcsi testületnek, kötelessége lenne, az a feladat az amugy is olcsón bérbe adott városi földeken nagyobb arányú zöldségtermelő telepeket létesíteni olyan formán, hogy egyrészt a szegénység kenyérhez, dologhoz, a lakosság pedig olcsó zöldséghez jutna. Alig van az országban város vagy nagyközség ahol a lakosság arányához mért, zöldségtermelő telepet ne lehetne berendezni; egy kis jó akarral, nem nagy anyagi áldozattal, s helyes irányítással meg lehet teremteni a városok konyha kertészetét oly keretben, hogy minden érdek kielégítést nyerhetne.

Alkalomszerűséből szóvá tettük eme cikkünk keretébe a zöldségtermelés fontosságát annál is inkább, mert tapasztalásból tudjuk, hogy nem csak most télen, de igen sokszor még nyáron is teljesen ki van szolgáltatva a fogyasztó a kereskedő. A kofa önkényének, és így mindinkább előtérbe lép egy olyan mód, mely az olcsó zöldségtermelés kérdését megoldhatná.

Csérer Gyula.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Oltóviasz készítés. A kertészetben az oltóviasz a legnélkülözhetetlenebb anyagok egyike. Kétféle oltóviasz van használatban; a melegen és a hidegen folyó oltóviasz. Előbbi készíthetjük a következő recept szerint: 50 gramm gyanta, 50 gramm fehér szurok, 50 gramm vastag terpentín, 80 gramm sárgaviasz és 20 gramm faggyú. Ezeket cserépedényben parázstűzön folytonos keverés mellett összeolvasztjuk. Használatkor ezen oltóviaszt fel kell melegíteni. — A hidegen folyó oltóviaszok közül legelterjedtebb a Lucas-féle, Készítése a következő: Vasedényben lassu tűz felett egy kgr. fehérszurkot vagy fehérgyantát felolvasztunk s midőn már hűlni kezd — de még folyékony — 300 gramm igen erős (90%-os) szeszt öntünk rá, melyet előre, langyos vízbe állítással megmelegítettünk. A két alkatrészt jól összekavarjuk és hozzá még 70 gramm lenmagolajat keverünk. A viaszt még langyosan széles száju üvegbe kell önteni s jól ledugaszolva tartani, nehogy a szesz belőle elpárologjon, mert akkor megkeményedne.

+ Mesterséges karó. A fa szőlőkarót sok mindenféle anyaggal pótolják. Van már vas, cement, vasbeton stb. féle karó, de ezek aránytalanul drágák, azért nem terjednek el. Legújabbán arról értesültünk, hogy eddig ismeretlen feltaláló aszfaltkarót jelentett be szabadalmazás végett. Állítása szerint ezen karó olcsóbb, mint a fakaró. tartóssága pedig örökös. Annyit megtudhattunk, hogy az aszfalt oly arányban van futóhomokkal vegyítve, hogy a nap heve által meg nem puhul és a hideg meg nem repeszt; hogy van-e más anyag bele vegyítve, azt nem tudjuk.

IRODALMI SZEMLE.

Mezőgazdák üzemi utmutatója. címen legközelebb egy kiadvány jelenik meg, a mely tartalmazni fogja mindazokat a tudnivalókat a mikre a gazdának gazdasági tevékenysége kereskedelmi részét illetőleg szüksége van. A kiadványt Párczer Gyula, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének főtisztviselője szerkeszti és különösen specialitása lesz a munkának az Országos Központi Statisztikai Hivatal időszerinti sorrendben összeállított vásárjegyzéke, az egyes állatnemek 1907. évi felhajtásának fel-tüntetésével.

A gyapjúminősítő intézet közleményei sorában megjelent Kovács Imre fővegyész „Összehasonlító vizsgálatok a gyapjú rendement-ját befolyásoló tényezőkről” című füzeté. A szerző ezen művében a hazai és külföldi gyapjútípusok részletes vizsgálata segítségével, valamint az illető országok termelési viszonyainak összehasonlító mérlegése alapján kimutatja azokat a körülményeket, melyek a rendement nagyságát befolyásolják és fontos utmutatásokat szolgáltat a tenyésztőnek arra nézve, hogy miképen növelhető a gyapju hozadéka. Érdeklődőknek a jelen füzetet, ameddig a kiosztásra szánt készlet tart, a posta. bélyeg (öt fillér) beküldése ellenében ingyen bocsátja rendelkezésre az Országos Gyapjúminősítő Intézet Budapesten.

Növénytermelési kísérletek ismertetése. Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás 1906. évi kísérleteinek ismertetése, mint a „Kísérletügyi Közlemények” megfelelő részeinek különnyomata gazdag tartalommal most jelent meg. Ez a füzet az állomásnak több oldalú és gyakorlati kísérleteinek ismertetését tartalmazza és pedig: cukorrépa fajta termelési és műtrágyázási kísérletek, burgonya, árpa, tengeri és buza termelési kísérletek eredményeit, amely kísérleteknek gyakorlati szempontból is nagy jelentőségük van.

KÖRMÁNYINTÉZKEDESEK.

Baromfitenyésztők kurzusa. Gödöllőn, az állami baromfitenyésztési telepen, az ok-szerű tenyésztés minden tudnivalójára előmunkásokat képeznek ki és pedig nőket. Hogy baromfitenyésztési telepek berendezésére minő nagy a kedv az országban, jelzi az a körülmény, hogy évenként 40—50 képzett előmunkást kérnek gazdáink. Ez okból a szakiskolát évről-évre fejleszteni kell. A földmívelésügyi miniszter most is 12 új munkásnőnek főlvetelét rendelte el, kik a kurzus végeztével azonnal az előjegyzett helyekre mennek telepvezető előmunkásnak.

Törvényjavaslat a máv. beruházásairól.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter átdolgoztatta az államvasuti beruházásokra vonatkozó javaslatokat, s a beruházások végösszegét hir szerint 211 millió koronával jóváhagyta. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot Kossuth már legközelebb a képviselőház elé akarja terjeszteni.

A kártékony rovarok irtása. A földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy az egyes kártékony állatok, rovarok és növények leg-sikeresebb irtási módjára a rovar-tani állomás utmutatókat dolgozzon ki. Az utmutatókat a magyar királyi rovar-tani állomás, Budapest, II. Debrői-ut 15. szám, osztja szét.

Gümőkóros tehének kiirtása. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a gümőkóros teheneket fokról-fokra ki-irtatja, mert ezeknek a teje nagyban veszélyezteteti a közegészséget. A miniszter azonban számol azokkal a nehézségekkel, amelyek az egész országra kiterjedő ilyen művelettel járnak, egyelőre csak egyes vidékeken és városokban rendelte el az irtást. Ezek közé tartoznak: Abauj-Torna, Hajdu, Kolozs, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Temes és Vas vármegyék, továbbá: Budapest székesfőváros,

Kecskemét, Kassa, Debrecen, Pozsony, Kolozsvár, Versec és Temesvár városok. Arra való tekintettel, hogy a tüdőgümőkór fölismérése nagyobb eraktikus jártasságot és tapasztalatot igényel, a főváros területén a tüdőgümőkóros tehének irtásával a kerületi m. kir. állatorvost bízta meg. Kéri a hatóságot a ma érkezett leiratában, hogy a szakközvegeit ebben a munkájukban lehetőleg támogassák. Megemlíti a miniszter, hogy a kiírtott állat teljes értékének megfelelő kárpótlást fog kapni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— A vetés állása február 15-én. A földmivelésügyi miniszteriumi a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján a vetés állásáról ezeket közli: A lefolyt január és a február hónapban is állandóan változó időjárás és a sok helyütt hiányzó hótakaró a gazdák nagy részét elégedetlenné teszi. Sokfelé el is olvadt a hó, csupán a februári nagy havazás, a mely az ország egy részére kiterjedt, hozta meg az érintett vidékeknek a szükséges hótakarót, bár helyenkint az utóbbi napokban észlelt viharos időjárás ezt az állapotot is megromtotta: lesepervén a havat, védtelenül hagyva a zsenge vetést. A hegyi vidékeken, a hol többször havazott, állandóan van hó: itt az erdei famunkálatoknak kedvez is. A vetés telelése és állapota felől a nagyon is változó időjárás hatása alatt ez idő szerint véleményt sem lehet mondani, mert maguk a gazdák sincsenek abban a helyzetben, hogy csak megközelítőleg is ítélessenek a vetés állapotáról; — mindenesetre a tavasztól sok függ. A gazdasági munkálatok leginkább az erdőben folynak, főlemlithetők továbbá még a nádvágás, jéghordás és a földön a trágyaterengetés, Szőlők alá földforgatással is több helyen foglalkoznak. Az állatállomány istállóra szorult, az állategészségügyi állapot országsszerre kielégítő. Takarmány szalma és tengeriszárféle takarékos kezeléssel — mivel sok erőtakarmányt is fogyaszt a jószág — elegendő lesz.

— Az erd. gazd. egyesület tenyészállatkiállításait, melyek minden harmadik évben tükréről és kiváló buzditásául szolgáltak hazarészünk állattenyésztésének, meglehetősen veszőly fenyegeti Kolozsvár város legújabbj azon terve miatt, melyszerint az egyesület régi kiállítási helyiségeit a mostani területről, a sétány kibővítése céljából, más helyre óhajtja áthelyeztetni. Ezen ügyben most folynak a tárgyalások az E. G. E. és Kolozsvár városa között.

— Borvizsgáló bizottság. A hivatalos lap közli a földmivelésügyi miniszter rendeletét melylyel az 1893. évi XXIII. törvény cikk 11. szakasza alapján alakított állandó borvizsgáló szakértő bizottságok tagjaivá a következőket nevezte ki; a budapesti állandó borvizsgáló szakértő bizottság tagjaivá: Ágoston József királyi tanácsos, földbirtokost, Görgey Gyula császári és királyi kamarás, földbirtokost, Lindmayer Ferenc székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagot, Koricsánszky János nyugalmazott vincellériskolai igazgatót és Forster Elek földbirtokost; — kolozsvári állandó borvizsgáló szakértő bizottság tagjaivá: Jósika Gábor báró császári és királyi kamarás, Erd. gazd. egyll. alelnök, földbirtokost, Szentkirályi Ákos dr. gazdasági akadémiai igazgatót, Tokaji Lászlót, az erdélyi gazdasági egyesület titkárát és Weisz Józsefet, az Erdélyi Pincegyesület igazgatóját.

— A székykeresztúri bikakiállítás megtekintésére, folyó hó 29-én az erdélyi gazdasági egyesület tagjai közül számosan foglalkoznak leutazni. Ma már az E. G. E.-en kívül csak az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület rendez erdélyi-magyar fajta szarvasmarha

kiállításokat. A Nagyenyeden eddig évente rendezett hasonló célú kiállítás — sajnos — már megszűnt.

— A Magyar Gazdaszövetség, melyet Károlyi Sándor gróf, a nagy gazdavezér alapított és amelynek ezidőszerinti elnöke Darányi Ignác, Magyarország földmivelésügyi minisztere, igyekszik fölébresztetni, kötelességének tudatára juttatni a nemzetnek azt a részét, mely hivatva van a többiek vezetésére. Szervezi a szétszort erőket és megismertette őket a magunk bajaival, a jobb és szebb jövő érdekében tevékeny munkára serkenti őket. Nagy tevékenységet fejt ki a falvak lakóinak helyes mederben való szervezése ügyében és azért, hogy őket a tömörülés, szövetkezés gondolatával és előnyeivel megismertesse.

A Magyar Gazdaszövetség az idegenből visszatérő magyaroknak céltudatos módon való elhelyezése érdekében nyilvántartja az olyan birtoktesteket, melyeken a visszajövők akár mint szövetkezetekben állott bérlők, akár mint tulajdonosok megtalálhatják itthon a boldogulhatást. Ezért felkéri a tulajdonosokat, hogy az ilyen célokra alkalmas birtokokat nála bejelentésük.

A Magyar Gazdaszövetség a szétszort erőket egyesítésével közremunkál új telepések alakításánál, szervezi a földhasznóbérlő szövetkezeteket, a fogyasztó és értékesítő szövetkezeteket. Megkeresésre falusi gazdaszövetségeket alakít. Ingyen ad tanácsot, felvilágosító szót minden hozzáfordulónak bármely gazdasági és szövetkezeti kérdésben.

A Magyar Gazdaszövetség tagja lehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 korona fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenkint kétszer megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is beléphetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

— Makó a tenyészanyag emeléseért. Makó városa elhatározta, hogy a makói gazdasági egyesület évi 1000 koronával és a szükséges építkezések eszközzésére 200,000 téglával segíti, hogy az állattenyésztést annál hathatósabban előmozdítsa. Persze Makó messze van Kolozsvártól, ahol nem adnak semmit a gazd. egyesületnek, hanem inkább elvesznek azoktól amit lehet!

— A közös birtokok jogi helyzete. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya a múlt csütörtökön délután látogatott ülést tartott, amelynek főtárgya dr. Sebess Dénes előadása volt: a közös birtokok jogi helyzetéről. Előadó szerint ma 10,000-nél több közös birtok van Magyarországon, amelyek jogi helyzete teljesen rendezetlen. Ezeket a birtokközösségeket multhatatlanul szükséges jogi személyekké átalakítani, ami utját fogja állni annak, hogy egy-egy birtokközösség — rendszerint községek vagyona — spekulánsok kezébe kerüljön. A közös birtok tulajdonosai részére bizonyos előviteli jogot kell biztosítani a birtok részére. Nézete szerint a telekkönyvben nincs semmi célja a tulajdonjogrészesedés feltüntetésének, hanem a birtoktestet valamely jogi személy — az illető birtokosokból alakult szövetkezet — nevére kell telekkönyvezni. Konkrét példákkal megvilágított, élénk figyelemmel halgatott előadásáért a szakosztály köszönetet mondott az előadónak. Az előadást élénk eszmecsere követte, a melyben résztvettek: gróf Dessewffy Aurél, gróf Zselenski Róbert, Mezössy Béla államtitkár, dr. Dömötör László, gróf Bethlen Miklós és mások, mely után elhatározták, hogy a kérdés törvényhozási

uton való sürgös rendezése érdekében felirattal fordulnak a kormányhoz.

A javaslat intézkedéseinek lényege abban áll, hogy az uzorá minden nemét hivatalból üldözni rendeli és semmisnek nyilvánít minden uzorás jellegű ügyletet. Alapgondolata egy erkölcsi eszme: a gyöngébbeknek védelme s ez a védelem különösen ama törekvésben nyilvánul, hogy a gyöngébbet a vagyoni kiszákmányoltatás elől megóvja. Egészben véve a javaslat minden a kérdésben fölmerült jogos kívánalomnak megfelel és kiegészítésre vagy módosításra talán csak a következőkben szorul: 1. a pénzbüntetés még nagyobb összegben állapíttassék meg, 2. mellékbüntetés gyanánt az uzoraperekben hozott marasztaló ítéleteknek hírlapi közzététele is alkalmazást nyerjen, 3. a törvény világosan utasítsa a bírót arra, miszerint az uzorát hivatalból vegye figyelembe és valamely uzorás ügylet semmis voltát ítéletben a felek indítványa nélkül is kimondja, 4. a törvény kihágás gyanánt üldözze azt, ha valaki tapasztalatlanokat gabonaelvételre csábít, vagy ilyen ügyletből eredő követelés biztosítására tudatlan személyektől váltót vesz. Bujanovics Sándor elnök kifejezte az igazgató-választmány köszönetét az előadónak, akiknek javaslatait Darányi Béla, Löherer Andor, Kodolányi Antal, Förster Elek és többek hozzájárulása után határozattá emelték.

— IV. Nemzetközi Tejgazdasági Kongresszus. A 1909-ben Budapesten tartandó IV. Nemzetközi Tejgazdasági Kongresszus előkészítő bizottsága a közetkezőképen alakult meg: Elnök: Gróf Dessewffy Emil, orsz. képviselő, földbirtokos. Főtárgy: Dr. Köerfer István, miniszteri fogalmazó. Bizottsági tagok: Dr. Hutya Ferenc, udv. tanácsos, az állatorvosi főiskola rektora. Pirkner János, miniszteri tanácsos. Miklós Ödön, főrendiházi tag, nyug. államtitkár. Bárány Jukey Pál, földbirtokos. Sierbán János, m. kir. jószágigazgató. Jessensky Pál az OMGE titkára. Szily Tamás, orsz. tejgazdasági felügyelő. Tolnay Pál, állattenyésztési felügyelő.

— Kereskedelmi forgalom Magyarország és Ausztria között. Az osztrák statisztikai hivatal most tette közzé Magyarország és Ausztria 1907. évi egymás közötti forgalmára vonatkozó adatokat. Az osztrák bevitt a magyar statisztika 1225.05 millióban állapította meg, osztrák részről azt 1221.7 millióra becsülik. A magyar kivitt Ausztriába magyar részről 1179.8 millióra taksálták, az osztrák hivatal szerint 1187.07 millió korona a kivitt árukösszege. Azt a sajnálatos tényállást, hogy áru-merlegünk Ausztriával szemben, még pedig igen jelentékeny összeggel, passzív maradt, az osztrák statisztikai hivatal adatai is igazolják.

— A szerb kereskedelmi szerződés. A monarchia és Szerbia között kiteendő kereskedelmi szerződés tárgyalására kiküldött bizottságok az összes pontokban megjegyzésre jutottak. A tarifák dolgában kötött megegyezés mindenlétéről még nincsenek autentikus értesülések. Mindenesetre számolni kell azzal az eshetőséggel, hogy a Szerbiába való ipari kivitt lényegesen nagyobb vámokkal terhelték meg. E mellett az is megtörténhetett, hogy a szerb behozatalra is nagy váموkat vetettek. A mostani viszonyok között Szerbia új vámtételeinek legtöbbje hatásában nem annyira védővám lesz, mint pénzügyi vám s így Szerbia vámfölszere-lési költségeit lényegében maga Szerbia és annak fogyasztása fogja viselni. Ez nemcsak a magasra taktált ipari termékekre, de a mezőgazdaság iparra is vonatkozik. Nem lehetetlen hogy Ausztria-Magyarország képviselőinek sikerül a tanácskozások során egész sor ipari vámnál jelentős engedményeket elérni. Így a monarchia ipari kivittét egyáltalán nem éri kár s az is bizonyos, hogy olyan megoldási módot találtak, a mely megmenti számunkra Szerbia piacát, a nélkül, hogy Ausztria-Magyarország mezőgazdaságát és állattenyésztését veszedelem fenyegetné.

— **A tavaszi luxuslővásár.** A Tattersall titkársága már szétküldte az első tavaszi luxuslővásárra szolgáló bejelentési ivateket s a jelentkezések már meg is indultak. Az első vásár március 21—23 án lesz; a bejelentési határidő március 5. Az első vásáron kerül kiosztásra a főváros tiszteletdíja. A rendezőség legutóbb lépéseket tett, hogy a földművelésügyi miniszter az első tavaszi vásárra is tüzzön ki egy nagy díjat. A II-ik tavaszi és az őszi vásárra egy-egy 1000 koronás díjat adott a miniszter.

— **Őrölt kukoricacsutka kivitele.** Az őrölt kukorica-csutka Németországba való kivitelének kedvező esélyei vannak. A kereskedelmi muzeum levelezőjének jelentése szerint a kukoricacsutka-liszt bevitele vámmentes, a szállítási költségek pedig aránylag csekélyek, mivel a kukoricacsutka liszt a korpá kategóriájába esik. Kalkulálása szerint frankó Németországban ez idő szerint kb. 6.75 K-t fizetnek 100 kg. csutkalisztért s ha ebből leszámítjuk a vasuti fuvar költségét, kb. 4.25 K lesz 100 kg. csutkaliszt értéke Magyarországon. A muzeum müncheni levelezője a kukoricacsutka-lisztet életképes exportcikknek tartja, mivel Németországban ez idő szerint igen nagy a kereslet takarmányanyagok iránt s még sokkal kisebb táptartalmu cikkek is magas áron kelnek el. Így Olaszországból nagy mennyiségű rizskorpa érkezik Németországba, ahol korpával és rizstakarmányliszttel keverve kerül forgalomba.

— **Műtrágyázási versenyek.** Az Országos Magyar gazdasági egyesület által rendezendő műtrágyázási verseny jelentkezési határideje január 20-ára volt kitűzve, de indokoltan látta az egyesület a jelentkezési határidő meghosszabbítását, úgy, hogy a jelentkezési határidő február hó 29-re állapított meg. Felkéri tehát az egyesület a résztvevni óhajtókat, hogy jelentkezéseiket február 29-ig okvetlen küldjék be az OMGE titkári hivatalának. A verseny iránt érdeklődőknek a titkári hivatal megkeresésre megküldi a pályázati feltételeket.

— **Segesvár város tenyészállatvásárjára,** mely jövő hónap 12-én lesz s melynek hirdetménye lapunk jelen számában jön, felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Az országos tenyészállatvásár.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület március hó 7-én és 8-án tartandó országos tenyészállatvásárjára oly nagy számban érkeztek a bejelentés határidejéig jelentkezők, hogy a Tattersallban a vásár céljaira szolgáló helyiségekbe már nem is lehet a bejelentett állatokat mind elhelyezni. Az OMGE evégből egy külön ideiglenes juhakol építését határozta el és egyúttal kérvényt intézett Darányi földművelésügyi miniszterhez, hogy szándékának kivitelében anyagilag támogassa. Ez a baj különben már évek óta tart nagy kárára a gazdaközönségnek s az idén különösen ösz-

tönzést fog nyújtani arra, hogy az OMGE által tervezett modern tenyészállatvásártelep megvalósítását sürgessék.

— **Az ingójelzáloghitel és a gazdák.** Az O. M. G. E. közgazdasági szakosztálya február 27-én ülést tart, a melynek tárgya Pósch Gyula dr. előadása az ingójelzáloghitel szervezéséről.

— **Baromfitenyésztők gyűlése.** A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete gróf Teleki Józsefné elnökle alatt látogatott ülést tartott, amelyen Kovács Ödön beszámolt a nemzetközi baromfikiallítás anyagi eredményeiről, míg Pirkner János ügyvezető elnök a kiállítás nagy erkölcsi sikerére mutatott rá lendületes beszédben. A választmány az előterjesztéseket egyhangulag tudomásul vette, majd Vinkler János egyesületi titkár betérjesztette a múlt évi zárszámadást és a jövő évi költségvetést, amelyeket minden részleteikben megvitatva szintén egyhangulag jóváhagytak. Ezután a folyó évi közgyűlés alkalmával betöltésre kerülő tiszteségekre ejtették meg a jelöléseket. Elnökké egyhangulag gróf Teleki Józsefné, alelnökké: Hauer Bélát és Makfalvy Gézákat jelölték, az ügyvivő alelnöki állásra Jandaurek Vincét. Ezután gróf Teleki Józsefné méltatta lendületes szavakkal Pirkner János eddigi ügyvivő alelnök nagy érdemeit az egyesület megalapítása és felvirágoztatása körül, mire Pirkner János orsz. állattenyésztési főfelügyelő megköszönve a szíves szavakat, kijelentette, hogy az alelnöki széktől való megválása pusztán nagymérvű elfoglaltsága miatt történik, az egyesület munkájában ezentul is részes kíván lenni.

— **Alma-kivitel.** Az 1907. év folyamán a zilahi vasútállomásra összesen 21.912 méter-mázsa almát szállítottak el.

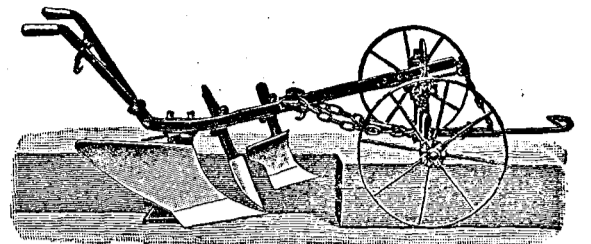
— **A „Budapesti Tattersall“ részvénytársaság** Budapesten, 1908. évi március hó 28-án délután 4 órakor a Tattersallban (Kerepesi-ut 5—7. szám) XXX-ik Rendes évi közgyűlését tartja, melyre a társaság részvényeseit tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzletév eredményéről és a mérleg előterjesztése. 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak a felmentvény megadása. 3. Az elnökségnek, igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak további 3 évre leendő megválasztása. 4. Az alapszabályok 25. §. 6. pontja értelmében hozandó egyéb határozatok.

Budapest, 1908. február 15-én.

Az igazgatóság.

— **A gazdák és az uzoratorvényjavaslat.** A Magyar Gazdaszövetség Bujanovics Sándor udvari tanácsos elnökle alatt tartott igazgató választmányi ülésén foglalkozott az uzoratorvényjavaslattal. A javaslatot dr. Szilárd Ferenc ismertette nagy figyelemmel hallgatott előadásban.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény testekkel. páncéllemezekkel

□ acél gerendelylyel

== állítható szarvakkal, önvezetéssel ==

1801—II. Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét boronák. Háromtagu és egytagu hengerek, Superior sorvetőgépek, triörök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona záloglevél kölcsönöket

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2 %-os záloglevelekben.

A jelzálog felajánlott erdőlyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ bizalmi férhai adnak véleményét. 1001

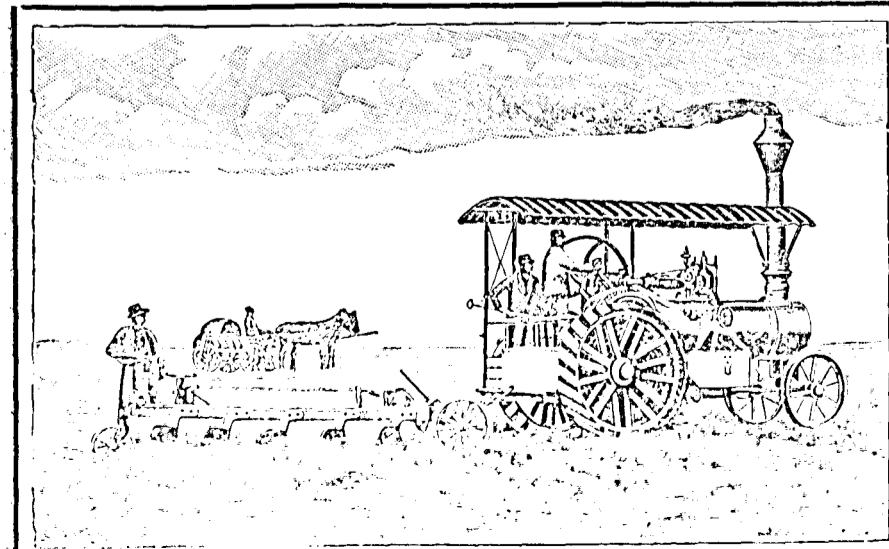

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELTE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ! (egy ölet fogó 7 vasú ekével). Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

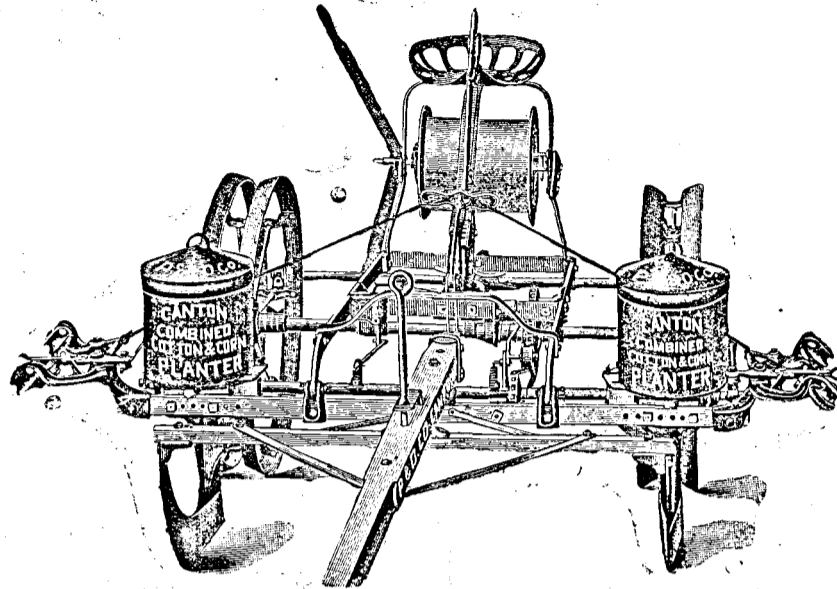
1953

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„SENIOR“
automatikusan
24-28-32
angol hüvelykben
négyzetben ültet,
kivánság szerint
2-4 szemet fész-
kenként.

„SENIOR“
megkívánt mély-
ségben egyformán
ültet, minden fész-
ket betakar, min-
den fészeksort két
oldalt meghen-
gerel.

„SENIOR“
munkaképessége
sorköz és tábla-
hossz szerint napi
7-10 m. hold egy
pár könnyű lóval
és egy kocsissal.

„SENIOR“
magyar gazdasá-
gokban 1907 év-
ben kb. 200 pél-
dányban kitűnő
eredményrel
dolgozott.

Referenciák:

Főhercegi uradalom, Főherceglak
M. kir. gazd. akadémia, Debreczen
Ungar Lajos urad., Ó-moravicza
Deutsch Sándor gazd., Valkány
báró Podmaniczky Endre urad., Kelebia
báró Hammerstein R. urad., Pusztasári
Gyulai Gaál Rezső, Mózor
Gergely Károly gazd., Gyomrő
stb., stb.

„Senior“ tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel

Referenciák:

gróf Eltz-féle uradalom, Vukovár
gróf Teleki Arvéd urad., Drassó
báró Kemény József urad., Marosnémeti
gróf Andrassy Sándor urad., Szigetvár
Csókai uradalom, Csóka
Piukovits József urad., Csantavér
Deutsch Adof gazd., Nagybogdány
stb., stb.

M^C CORMICK Harvesting Machine Comp.
Chicago, U. S. A.
Magyarországi igazgatósága és főraktára:
Budapest, V. Alkotmány-u. 12. szám.

2098

„ADRIAI“
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.
Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.
E társulat, mely 70 éves fennállása óta
550 millió koronát fizetett ki károk fejében,
biztosít a legjutányosabb feltételek mellett;
tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk
ellen, továbbá az emberek életére, halál
és elérési, valamint kiházasítási esetekre.
Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:
SZEKULA ÁKOS
vezérfelügyelő. 2091

A legnagyobb állami és első díjjal
kitüntetve, hercegi tiszteletdíj stb.
KOEHLER
KFRIGYES
kertművész és kertépítő
Kerttechnikai iroda:
BUDAPEST
VII., Gízella-ut 15. szám.
(lakás: VII., Csömör-ut 46.)
TELEFON: 25-33.
Park, kert stb. tervezése, ki-
vitele stb., stb.
Tajkertesztel képes-utmnató ki-
vánatra ingyen küldetik.
1903.

Eladó tenyészállatok.

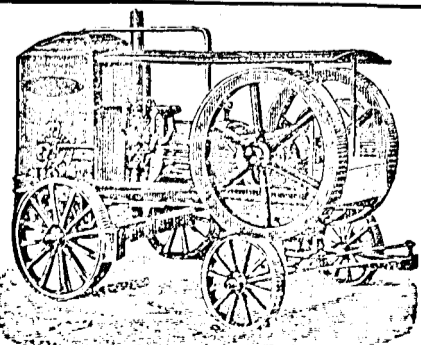
A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia f. év
tavaszán elad:

választott berkshiri kan malacot	á 25 kor.
választott berkshiri koca malacot	” 20 ”
választott berkshiri mangalica keresztezésű kan malacot	” 20 ”
választott berkshiri mangalica keresztezésű koca malacot	” 16 ”
tisztavéri választott erdélyi racka kos bányt	” 15 ”
tisztavéri választott erdélyi racka anyabányt	” 10 ”

Az árak mind helyben
a kolozsvári gazdasági
akadémia majorjában
értendők.

Előjegyzéseket elfogad
nevezett gazdasági aka-
démia gyakorlati
tanszéke.

2109

Oberurseli Mótorgyár Részv.-Társaság Oberursel.
BÉCS, Gumpendorferstrasse 72.
Legolcsóbb hajtóerő a „GNOM“ BENZIN- és SZIVÓGÁZ-MOTOR.

4000-nél több üzembn. — Könnyen kezelhető. — Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges. — Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. — Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Esterházy János uradmától, Nyitra-Ujlak (Nyitramegye); gróf Esterházy László uradmától, Sárosd (Fehérmegye).
Sándor Pál Mező-Bánd, Albisi Béla Alsó-Szovát, Lóte Lázár Kaál. 2063.

= Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök =

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszent 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

Eladó hibátlan és fajtisza szőlővessző
POSGAY KÁROLY, SZEGED, immuns homokszőlő-telepéről.

	S i m a			
	1000	100	10	10
	frt	kr.	frt	kr.
Chasselas piros	3	50	—	70 15
» fehér	3	—	—	60 15
» piros-fehér vegyesen	3	—	—	60 15
» zsidóországi	3	50	—	70 15
» d'or	3	50	—	70 15
» rouge Royal	—	—	1	20 25
» Napoleon	—	—	1	20 25
» Ronsard	3	50	—	70 15
Muskát Alexander	4	—	—	80 20
» Lunel	4	—	—	80 20
» front. rouge	5	—	1	20 25
» Hamburg black	—	—	1	20 25
Trollingi kék	—	—	1	20 25
Kecskecses sárga	—	—	1	20 25
» piros	—	—	1	20 25
» fekete	—	—	1	20 25
» tarka (Decandol)	—	—	1	20 25
Zöld juhcses (balhólyag)	—	—	1	20 25
Hamvas Klevner	—	—	1	20 25
Madeline Angeviene	4	—	—	80 20
Precoce Mallingrae	4	—	—	80 20
Török Gohér (Damasku i)	—	—	1	20 25
Fehér Gohér	—	—	1	20 25
Génuai óriás	—	—	1	20 25
Calabrial	—	—	1	20 25
Hamvas Klevner	—	—	1	20 25
Olasz rizling	2	50	—	50 10
Kövidinka	3	—	—	60 15
Oportó	3	—	—	60 15
Nagy Burgundi	3	—	—	60 15
Piros Veltelin	3	50	—	70 15

Idősebb vált gazdasági főtiszt

dús tapasztalatokkal, széleskörű modern ismeretekkel: elvállalja
gazdaságok
állandó felügyeletét, felsőbb vezetését, számadások felülvizsgálását, új üzemtervek elkészítését.

Czime a kiadóhivatalban.

1808

Szőlőoltványok: hiányok pótlására 2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 frt.

Fásoltványok: Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghibával, eredési biztosítással ezre 45 frt. Mind Riparia Portalisra oltva a következő fajokban: **Fehér borfajok:** Olasz Rizling, fehér és piros Szilankamenka, Furmint, Sárfehér, Mézesfehér, Ezerjő, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok. Hárstevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling. **Vörös borfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Ghasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt, sima Rip. Port. II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 frt, gyökeres 2 éves gyökerű 18 frt. Hazai nemes vesszők sima 5 frt, a fenti fajokból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni.

Székely I. József, Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom. 2064

ELADÓ:

21 drb. félig hizlalt ökör.

Felvilágosítást ad:

Wagner János Szamos-Széplak.

uradalmi tisztartó. u. p. Szamosudvarhely

(Szilágy-megye.)

2115

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzó.

1475

Vetőmagnak

Plombozott lóhermagot, Kendermagot

és

fehér szemű karós paszulyt

óhajtván venni, hűen mintázott ajánlatot kérek

2084

gazdáktól

„G. O. részére, Erdélyi Gazda

kiadóhivatalánál Kolozsvár”

cimen.

FISCHER és TSA NAGYENYED

— FA- és SZŐLŐISKOLÁK. —

150.000 Gyümölcsfa csemete,
1.000.000 Gyümölcsfa-alany,
1.000.000 Élő sövény csemete s tányfák, diszcserek, túlevelűfák, rózsák stb.

1.000.000 szőlőoltvány. Európai és amerikai sima és gyökeres — vessző. —

Különlegesség:
Csemege-szőlőoltványok.

120 kat. hold mvelési terület.

30.000

Kiváló szép beszüccel és bosznial szilva csemete.

Arjegyzék ingyen.

2104

Figyelmeztetés.

Mastin

a Doctor Trnkóczy krajnai hízaló és védőszere. Kereskedésekben is kapható s a legmagasabb kitüntetésekben részesült. — Gondos gazdák minden tenyészállatnak adják s ezrivel küldik a köszönő iratokat. Trnkóczy-gyógyszerár 2074 Laibach. Postán küldve 5 csomag ára 2 korona 70 fillér.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes háziállatok erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására a

Brázay KINCSEM-FLUID KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben nélkülözhetetlen.

Felülmulja a hasonló czélra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül. Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai-, polgári- és versenystállókban. Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brázay Kálmán cégnél Budapesten.
1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással 24 kor. 2105

Szőlővessző!!

A világhírű „DELAWARE” adja a legjobb bort. — Oltani, permetezni nem kell. Leírását ingyen küldöm meg bárkinek. Szőlőoltványok a legjobb fajokból olcsón kaphatók. A „DELAWARE” gyökeres vessző ezenkinti ára 100 korona, simáé 50 korona. Szőlőoltványok ezre 140 korona. Ezerjő, Mézes, Kövidinka, Oportó, Burgundi, Chasselasok és más nemes szőlőfajok.

Rendelésnél egyharmad előlegül küldendő.

Árjegyzék grátis.

Czim: **Szigyártó Nagy Mihály**
Felsőseged.

2097

Szőlőoltványok

kiváló bor és csemegefajokban, gyökeresek és simák

Riparia Portalis és Rupestris Monticola

gyökeres és sima vesszők, szokvány minőségben, szavatosság mellett eladók. Másodosztályu oltvány s gyökeres és sima vad vesszők átvételénél árkedvezmény. — Kivánatra árjegyzéket küld.
FISCHER LAJOS Miskolczon.

Oméltósága
gróf HOYOS MIKSA ur
Békésmegye pusztakamuti gazdaságában
(posta és vasut Mezőberény)
tenyésztésre alkalmas
tisza vérü
BERNI
bikák kaphatók.

Bővebb felvilágosítást ad
az uradalmi intézőség.

2076

A készlet gyorsabb eladhatása miatt
CASPARI FRIGYES és Tsai
Medgyes Nagyküüllőmegye

FAISKOLÁI

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m. magonc, kőmagu és csontár gyümölcsfákat, pöszméte és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret, diszcserjéket, gyümölcsfa vadoncoakat, sövénynek valót, tűlevelű fákat, rózsákat stb. 1906.I.
Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap	
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,970.340.— K.
Fartalékok	764.760.16 "
Összesen:	2,735.104.16 "

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. " "	59.782.26 "
1903. " "	109.331.73 "
1904. " "	72.438.93 "
1905. " "	61.730.60 "
1906. " "	39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok d'arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Szent-Iványi József

farnosi gazdaságában, posta és vasut:

Bánffy-Hunyad.

2115

Eladók:

Félvér mén, 3 éves, 167 cm. magas, jegytelen fekete, teljesen korrekt, hibátlan, apja: „Furioso XXIII—6”, anyja: „Nonius” angol félvér keresztezésű kanca.

Ulteni-magyar erdélyi keresztezésű tenyész bikák 1½—2 évesek, hágó képes, szépen fejlett példányok.

Jutányosan eladók:

Laacke-féle lánczréthoronák és rétygaly.

Figyelem!

A szőlőbirtokosok és telepítők figyelmébe ajánlom saját telepemen termelt: 300.000 drb. sima riparia portalis I. rendű vesszőmet, mely még vágatlan van, vevő személyesen is megtekintheti, valamint:

nagymennyiségű fás és zöld oltványaimat, egy és két évesben, dus gyökérzettel; 120.000 drb. gyökeres riparia portalis, első és másodrendűben; 40.000 drb. piros Delaware, sima és gyökeresben; nagymennyiségű európai sima vesszőmet, 42 fajban, fajtisztán és: 1000 drb. sima Csabagyöngye európai vesszőt.

A legjutányosabb árban megrendelhetők:

Karcza Sándor Székelyhidon.
szőlőgazdaságában (Biharmegye.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik, ki czimét egy levelező-lapon tudatja.

Vesszőim és oltványaimért teljes felelősséggel 2077

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár r.-t. Budapesten.

MOTOROK benzín-, spiritus-, gáz-, szivógáz- és kohógázüzemre minden nagyságban 3000 lóerőig. Üzemeltetés 1^{1/2}–2^{1/2} fillér lóerőnként és óránként. EMELENDARUK kézi-, gőz-, petroleum- vagy elektromos hajtásra. Közúti hengerlőgépek. Gőzekék. Gőzmotoros személyszállító vasúti kocsik kis- és nagyvasútak számára. Mindenféle vasúti kocsik személy- és teherszállításra. Vasúti felszerelések. Kéregöntésű kerekék (Griffin rendszere) Hengerszék malmok számára kéregöntetű hengerekkel. Mindenféle malomgépek. Egész malmok berendezése és felszerelése Brikettsajtók szén-, fűrészpor s effélék brikettelésére. TURBINÁK minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával. Speciális gépek a papír és cellulózgyártásához. Transzmissziók. Füstmentő készülékek. Gyári berendezések.

Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

GANZ-féle VILAMOSÁGI R.-T., Budapesten, II. ker., Lövház-utca.

Budapest-Budapestvidéki üzlet, IV. Koronaherzeg-utca 5.

Elektromos világító- és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kolibri ivlámpák reklámcélokra. Elektromos üzemek berendezése uradalmakban. Meglévő berendezések átalakítása. Elektromos üzemű szivattyúk, tejjgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezői vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések. Elektromos kis és nagy vasutak. Bányavasutak.

— Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk. — 2079

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér. 32.

M. kir. szabadalm. osztályosjegyek főelárúító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapírokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes pánccsokrényeket. (Safe Deposits.)

2055

Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Manhold Kálmán

KULÁN, Bácsmegyének a Telecska magaslatán fekvő Rác Jolánföldi szőlőültetvény és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható.

1. Szokvány minőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldajtvány.
2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, a melyeknek fajtisztaságukért kezeskedem, kivánatra névjegyzéket küldök.
3. Alma, körte, barack és kajszinfák 1, 2, 3 éves ojtványok a legkiválóbb fajokban
4. Gleditsia élősövény, valamint az élősövények királya

Maclura Aurentiaca

élősövény, a melynek gyökerei nem sarjadznak, tövisei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellentáll. — Ugyanitt kapható saját termésű, telecskai dombokon termelt 1907. évi termésű 200 hl. fehér, 100 hl. siller fajborok napi áron. 2065

Szíves megke-**Manhold Kálmán** nagy bérlet. reséseket kér.

ELADÓ

a Gróf Lázár Imréné ő méltósága „Sófalva“-i (Besztercze-Naszód megye) gazdaságában, Sperker-féle bikák után nevelt, számfeletti, részben kisborjas, részben felüzetett 10 drb. magyar fajta, tejelő jellegű tenyész tehén; 6 drb. 2 éves tenyészbika és 1 drb. 6 éves Sperker szentdemeteri tenyésztejből vásárolt, kiváló borjakat nemzett és még legjobb tenyészképességgel bíró, nagy testű és hatalmas csontozatu tenyészbika.

Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt **Sperker Ferencz.** Lakása: Szentdemeter, u. p. Nagy-Kend. 2088.

Ingyen és bérmentve küldi kívánatra erdei gazdasági magvak, erdei facsemeték, gyümölcsfák — vadoncok, sor és diszfák, fűzdugványok, fajburgonyák stb. 2092

FŐÁRJEGYZÉKÉT

Faragó Béla, császári és királyi udvari szállító Zalaegerszegen.

Szőlővesszők:

Ajánlok Riparia portális jégverésmentes, fajtisztá szokványminőségű I. osztályu sima vesszőt 16 korona ezrenként. Riparia portális jégverésmentes fajtisztá II. oszt. sima vesszőt 5 korona ezrenként, továbbá Riparia portális gyökeres vesszőket, ugymint: Riparia portális alanyon oltott egy éves és fajtisztá sima és gyökeres Szőlőoltványokat.

2087

Seemayer Sándor
szőlőbirtokos. Versecz. (Temesmegye)

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle 20 lóerejű gőzeke garniturájával tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak — évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,

Budapest, Országház. 1934

Bárdos és Brachfeld

műszaki és villamossági vállalat

BUDAPEST

VI., Gyár-u. 23. sz.

Villamossági osztály:

Villamos világítási és erőátviteli telepek, kastélyok, gazdaságok, gyárak, malmok, fűrésztelepek és községek részére.

Ajánlat ingyen és bérmentve.

1971

Nagy jövedelmet hajt a gardá-
nak aránylag
csékély be-
fektetéssel a **téli csibe nevelés!**

Könnyű szerrel, a legnagyobb sikerrel és haszonnal érhető el, a szabadalmazott PREDMERSZKY-féle tojásköltető- és csibenevelő-gépekkel, melyek a kolozsvári költő-gép versenyen a legelső díjat nyerték a kitünő eredményű költésért. Gazdasági és baromfiállításon a legmagasabb kitüntetésekben részesültek.

Egy első költés eredménye:

Kellemes kötelességemnek tartom Uraságotat értesíteni, hogy a küldött gépébe helyezett 35 drb. tojásból legelső kelesztésre 31 drb. ép, erős csibét kaptam; fogadja köszönetemet a küldött gépért.
Alsóvíst. Moorung Imre, máv előjáró.

2081

Az árak minden más rendszerek fölött a legolcsóbbak.

Magyar gyártmány! **Arjegyzzék ingyen és bérmentve.**

Predmerszky József

ipartelepe szaküzlet, baromfi- és háziinyultenyésztő telepek, baromfi-hizlaldák teljes szakszerű berendezésére.

Budapest, VI. ker.,
Vörösmarty-utca 33. sz.

Tenyésztés felhagyása miatt

eladó

25 drb Balázsházy-féle igen szép fiatal kocza és 3 kan, valamint 150 drb szopós malacz.

A malaczok márczius végén elválaszthatók

és átvehetők

Albisi Béla

bérgazdaságában

Magyarszovát. (Kolozsmegye.)

ELADÓ:

800.000 drb. I-ső osztályú Riparia Portális, kiváló szép 45 cm. hosszban, 8-10 mm. vastagságban, 1000 drb. 9 frt. 1.500.000 drb. II-od osztályú 4-6 mm. vastagságú 1000 drb. 3 frt. III-ad osztályú 1 frt 60 ezre.

50.000 szőlőjtvány a legkiválóbb bor és csemege fajokból, 100 drb. 9 frt., 1000 drb. 80 frt.

Kivánatra részletes faj és árjegyzék bérmentve küldetik.

Farkas József Riparia és szőlőoltvány telepe.

Nagy-Várad.

2104

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Kiscsaládu 38 éves, vizsgázott, 18 évi gyakorlattal bíró

gazdatiszt azonnal vagy márczius hó 1-ére **állást keres.**

Nagyobb birtok önálló vezetésére is vállalkozik. Szíves megkeresések

„Gazdatiszt” címre. Szilágy-megye, Sülelmed-i postahivatalhoz kéretnek.

2093

Hirdetmény.

Zombor szabad királyi város

faiskolájának

1908. tavaszi

dustartalmu

árjegyzéke megjelent.

Kivánatra megküldetik.

A kertészeti bizottság Zombor, Bácska.

2032

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben **FISCHER-féle** és legjutányosabban a

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. sz. szerethetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcösző intézet. 2072

Arjegyzzék, minták ingyen és bérmentve. küldetnek.

Prima tenyésztőtojások

Angliából, W. Cooktól importált remek sárga és fehér Orpington törzsek után, darabja 1 korona; kizárólag kiállításokon első díjjal kitüntetett különös szép tojók után 2 korona. Megrendelhető Ternyey Árpád legmagasabb kitüntetésekkel sokszorosan díjazott telivér Orpington telepénél Aradon (Demeter-u. 92. sz.), mely a legutóbbi nemzetközi baromfiállításon legszebb éves sárga Orp. kakasért s legszebb fehér Orp. tyukokért 3 első díjat s 4 tiszteletdíjat nyert. Szállítás sorrendben, rázás és fagymentesen eszközöltetik. Terméketlen tojások 80%-ig egyszer ingyen pótolhatnak. Megkeresésekre azonnali válasz. 2070.

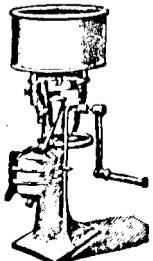
Egy, a Kolozsmonostori gazd. tanintézetet jeles sikerrel végzett

19 évi gyakorlattal bíró nő, 4 gyermekes tisztartó, ki jelenben is egy 2400 holdas birtokban, mint főtiszt működik, március

elsejére megfelelő **tisztartói állást keres**

Czim a kiadóban.

2067

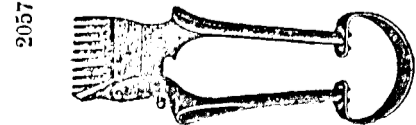

EREDETI „MÉLOTTE” TEJFÖLÖZŐGÉPEK,

valamint az összes tejgazdasági, állattenyésztési, gazdasági cikkek állandóan nagy választékban raktáron:

GEITNER és RAUSCH Budapest, V. Andrásy-út 8.

Arjegyzzék kivánatra ingyen és bérmentve.

2057

Répa-
mag
óvári,
oberndorfi

Putyi, Prairie királyné „
Karós és törpe
babok
Gyorsfejlődésű
Magyar
bikák

Poland-china kan
malaczkok
Pekingi gácsérok
Olaszemdeni gunarak
Bronz pulykakakasok
lámpanélküli
költőgépek
Pekingi kacsá-, em-
deni lud-, fehér és
fekete Orpington-
tojásokra
amerikai kőris, dió
és szil-sorfákra
előjegyzést elfogad

Teleki Árvéd
gróf
drassói urad. intézősége,
u. p. 2053
K o n c z a.

Keresünk megvételre vetőmagnak

VIKTORIA BORSÓT

Ár-, mennyiség- és minta-ajánlatot kérünk

KISKABAI GAZDASÁG, KABA czimre.

2094

A nagyenyedi vinczellér-
képezdét és a budafoki
pinczemesteri tanfolyamot
jó sikerrel végzett, o
nőtlen pinczemester
állást keres
akár azonnali belépésre.
Cím és referenciák: L.
R. alatt a kiadóban.

Ur! Rezső

sertésbizományos
Budapest, VIII.,
Bérkocsis-
utca 12.

Telefon: 97-05.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a leg-
magasabb napi árakon értékesít
1870

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek
megfelelően berendezett műtermü-
ket a nagyérdemű közönség becses
figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsőstátér. Főtér 9.

1729 Sárospatak,
Kossuth Lajos-u. 70.

Földmives iskolát végzett gazdatiszt
április 1-ére állást keres,

esetleg azonnali belépésre. 2068

Hét évig mint segéd és 6 évig mint kezelő tiszt
működött nagyobb gazdaságokban.

Czim: Gy. A. alatt a kiadóhivatalban.

Már 25 éve küldöm szét

BCU Cluj az 1900. évi Central University Library Cluj

párisi világkiállításon

Grand Prix-vel

— kitüntetett —

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Cimem:

Vodicka F.

földbirtokos.

Smrztitz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bér-
mentve!

2059

Hirdetmény.

Segesvár városának kormányhatóságilag
engedélyezett

tenyész-állatvásár

folyó évi márczius hó 12-én fog az új
marhavásártéren megtartatni.

A vásár alkalomával a város által díjak 700
korona összegben fognak kiosztatni.

Helypénzek vagy más díjak nem sze-
detnek.

Díjakban csakis azon Nagyküküllő vár-
megyei tenyésztők részesíthetők, kik bizonyít-
vánnyal igazolják, hogy a díjazandó állat legalább
¾ (háromnegyed) év óta birtokukban van.

A városi tenyész-állatvásárral kapcsola-
tosan a segesvári járási főszolgabíró külön hirdet-
ménye szerint járási tenyész-állatdíjazás is fog
megtartatni.

A marhalevél feltétlenül elhozandó.

A vásár alkalomával községek és földbirtó-
kosok tenyész-állatokbani szükségletüket fedez-
hetik.

Segesvár, 1908. évi február hóban.

A városi tanács.

2107

GÖZEKÉKET,
GŐZ-UTIHENGEREKET
 1758 és
GŐZ-UTIMOZDONŰOKAT
 a legtokéletesebb szerkezettel és legolcsobb árak
 mellett szállít
JOHN FOWLER & Co.
 Budapest — Kelenföld a vasútállomással szemben.
 Telefon 42—50

Birtokosok figyelmébe !!
 Az **Erdélyrészi Gazdatiszti Egy-**
let titkári hivatalánál,
 Kolozsvár, Attila-utca 10. sz.
mindennemű gazdasági állásra
 (tiszt, altiszt stb.)
 számos pályázó van előjegyezve.
 Megkeresések teljes információval és megbízhatóan
 intézettek el. 2085

RÉTHY BELA
 CUKORKÁNY
 PÉMETEFÜZÜKORKÁNY
 BÉKÉSCSABÁN
 ÁRA 60 fillér.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
RÉTHY-féle cukorkánál.
 Pémetefü
 Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kér-
 jünk, mivel sok haszontalan utánzata van. 2036
 Ára 60 fillér. Csak Réthy-félét fogadjunk el.

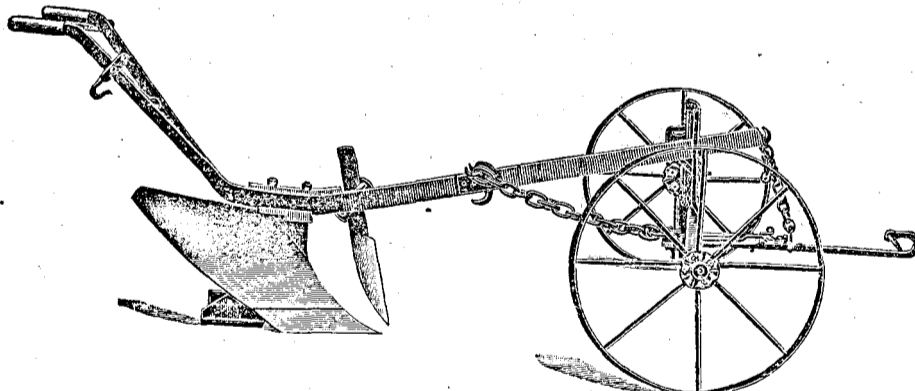
Állat eladás.

Dr. gróf Teleki Domokos ur
 ömértósága **gernyeszei gazda-**
ságában eladó 8 drb. első rendű
tenyész bika, melyek Sperker-
 féle törzs-bika után származtak.
 Ugyanott eladó 10 drb. első rendű
jármosökör.
 Posta és vasútállomás: Gernyeszeg.
Pálffy Dezső intéző.
 2114

Eladó:

több százezer drb Riparia Por-
 tális síma vadveszű, I. oszt-
 50—55 cm hosszban 17 kor. ezre
 (azonnali szállításra olcsóbban
 számítom), 55—60, 80—85, 115—120 cm. hosszban is
 kapható, II. oszt. 5 kor., erősebb minőség ültetéshez
 10 kor. ezre. Monticola, Solonis, bőtermő Rupxarra-
 mont fenti árban kapható, **Gyökeres** Portális I. oszt.
 1 éves 34 kor. 2 éves igen erős (pótlásokra) 45 kor.
 ezre, **Zöldojtvány síma,** Ripária Portális, Rupestris
 Monticola és Solomis alanyon, Ezerjő, Mézesfehér,
 Olaszrizling, Oportó, Chasselas stb. fajok, I. oszt. 80
 kor., II. oszt. 60 kor. ezre. **Gyökeres** zöldojtvány igen
 erős 2 éves (pótlásokra). Erdei, Ezerjő, Rizling, Fur-
 mint, Járdovány, Chasselas stb. fajok, I. 180 kor. ezre.
 Gyökeres fás ojtvány 160—180 kor. ezre I. és 80 kor.
 II. oszt. fenti fajokból.
 Megrendeléseket az ár 1/3 része kapcsán kér:
Saguly Dániel,
 2110 Nagymaros, (Hont-megye.)

Minden gazda a saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és csakis eredeti

BÄCHER-féle acél-ekéket és tégely-acél eketesteket
 vásárolja. — A **BÄCHER-féle** ekék s eketestek kiscgazdák számára is készülnek
 és könnyű súly, biztosjárás tartósság tekintetében minden más gyártmányt fölül-
 mulnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak.
 Az ekefejek törhetetlen acélból készülnek, me-
 lyekért **öt évi** szavatosságot vállalok.
Bächer Rudolf
 kizárólagos ekegyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:
SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.
 Árjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök.

A MELICHAR-féle császári és királyi szabadalmazott
„UNIKUM DRILL“ sorvetőgép úgy célszerű szerkezet, kevés vonó-
 erőszükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valameny-
 nyi gyártmány között az első helyet foglalja el. Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 30,000-nél több ilyen gép adatott el.

MELICHAR FERENCZ
 csász. és királyi szabadalmazott vetőgép-gyárának raktára.
 Magyarországi vezérképviselő:
Szücs Zsigmond
 BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68-ik szám. 1910
 Ábrás leirással és árjegyzékkel kívánatra ingyen szolgál.

